

Kommunfullmäktiges presidium
Kommunfullmäktige

Datum:
2020-04-23

Diarienummer:
KSN-2020-01530

Handläggare:
John Hammar

Revisionsberättelser avseende Uppsala kommuns verksamhet under 2019 och fråga om ansvarsfrihet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** bevilja kommunstyrelsen samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
2. **att** bevilja arbetsmarknadsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
3. **att** bevilja gatu- och samhällsmiljönämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
4. **att** bevilja idrotts- och fritidsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
5. **att** bevilja kulturnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
6. **att** bevilja miljö- och hälsoskyddsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
7. **att** bevilja namngivningsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
8. **att** bevilja omsorgsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
9. **att** bevilja plan- och byggnadsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
10. **att** bevilja räddningsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
11. **att** bevilja socialnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
12. **att** bevilja utbildningsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,

13. **att** bevilja valnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet,
14. **att** bevilja äldrenämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet, samt
15. **att** bevilja överförmyndarnämnden samt dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet.

Ärendet

Kommunrevisionen har till kommunfullmäktige överlämnat Revisionsberättelse, Revisorernas redogörelse och revisionsrapport Granskning av bokslut och årsredovisning 2019.

Kommunfullmäktiges presidium har berett ärendet och delar kommunrevisionens uppfattning r att kommunstyrelsen och övriga nämnder, samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ, ska beviljas ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunfullmäktiges presidium.

Föredragning

Kommunrevisionens granskning har utförts i enlighet med god revisionsred i kommunal verksamhet. Kommunrevisionen bedömer att sammantaget att styrelse och nämnder i Uppsala kommun bedrivit sin verksamhet på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och att räkenskaperna för 2019 i all väsentlighet är rättvisande. Vidare bedömer kommunrevisionen att kommunstyrelsens och övriga nämnders interna kontroll behöver utvecklas ytterligare.

Slutligen bedömer kommunrevisionen att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Kommunrevisionen tillstyrker därför att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, nämnder och enskilda ledamöter i dessa organ samt att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Kommunfullmäktiges presidium har berett ärendet och delar kommunrevisionens uppfattning ovan och föreslår därför kommunfullmäktige att kommunstyrelsen, övriga nämnder samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för 2019 års verksamhet.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges presidiums förslag daterat den 23 april 2020
- Revisionsberättelse 2019
- Revisorernas redogörelse för verksamhetsåret 2019
- Revisionsrapport Granskning av bokslut och årsredovisning 2019 med kommunrevisionens missiv

Kommunfullmäktiges presidium

Eva Edwardsson (L)
Kommunfullmäktiges ordförande

Revisorernas redogörelse för verksamhetsåret 2019

Under verksamhetsåret 2019 har Uppsala kommuns revisorer granskat den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen och övriga nämnders ansvarsområden. Utgångspunkten för granskningen har varit att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna varit tillräcklig. Revisorer för granskning av 2019 års verksamhet har varit:

Per Davidsson
Lars-Olof Lindell
Karolina Larfors
Magnus Andersson
Lise-Lotte Argulander
Hans Edlund
Marie-Louise Lundberg
Alf Karlsson
Berit Danielsson
Ove Heimfors
Tommy Larsson

Per Davidsson har pga jäv inte deltagit i granskningen av utbildningsnämnden och äldrenämnden.

För fullgörande av revisionen har vi biträttats av KPMG.

Kommunrevisionen utförs på kommunfullmäktiges uppdrag av förtroendevalda revisorer med biträde av sakkunniga revisionskonsulter inom ramen för gällande reglemente och god revisionsssed. Följande huvudmoment ingår:

- Förvaltningsrevision som granskar verksamhetens måluppfyllelse avseende innehåll och prestanda inom fastställda ekonomiska ramar. Här ingår också uppföljning och utvärdering av verksamhetens organisation med administrativa föreskrifter vad gäller delegation av beslut och rutiner för övergripande kontroll och rapportering.
- Granskning av delårsbokslut, årsredovisning och löpande redovisning.
- Möten med kommunstyrelse, nämnder och förvaltningsledningar.
- Revisorerna följer också verksamheten genom handlingar och protokoll från kommunstyrelsen och nämnderna.
- Under året har utöver genomförda granskningar även genomförts en förstudie rörande kommunens arbete med anpassning till barnkonventionen
- Revisionen har även genom biträdet KPMG genomfört ett antal utbildningstillfällen inom etik och korruption för politiker och tjänstemän i kommunen

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Under året har följande granskningar genomförts:

Granskning av bokslut och årsredovisning 2019

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens årsredovisning för 2019. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2019.

Resultatet av granskningen

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt tre övergripande finansiella mål;

- Resultatet ska vara 2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Utfallet blev 2,6 procent. Målet nås.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden i kommunkoncernen ska ligga på 15-17 procent. Utfallet i bokslutet för 2019 är 19 procent. Målet nås.
- Skuldutvecklingen ska begränsas till 5 procent årligen. Utfallet 2019 blev 5,8 procent. Målet nås inte.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet för de finansiella målen 2019 är förenligt med fullmäktiges mål.

Mål för verksamheten

Fullmäktige har fastställt nio inriktningsmål och 115 uppdrag som syftar till att bidra till att nå målen. Uppfyllelsen av målen mäts med totalt 71 indikatorer. Av dessa är 38 inte uppmätta under 2019. För de som har ett aktuellt värde har 8 en positiv trend och 3 en negativ trend medan 22 är trendmässigt oförändrade.

Om analysen inkluderar trender för indikatorer som inte mätts under 2019 kommer vi fram till att 23 har positiv trend, 6 negativ och 42 är trendmässigt oförändrade.

I årsredovisningens bilaga med detaljerad redovisning av uppdrag och indikatorer framhålls att indikatorerna ska ses som ett komplement till nämnders och bolagsstyrelsers rapportering inom sina ansvarsområden och att utvärderingen ska ske genom en samlad bedömning av arbete med uppdrag och resultat enligt indikatorer.

En sådan modell innebär enligt vår uppfattning revisorernas uppgift att uttala sig om måluppfyllelsen blir mycket svår. Det finns ingen objektiv mätmetod som kan användas för utvärderingen. Det saknas definition över hur många indikatorer som ska ha ett visst utfall för att ett visst mål ska anses uppnått eller inte uppnått.

Vår bedömning är att resultatet för verksamhetsmålen sammantaget är förenligt med av fullmäktige fastställda mål, baserat på de indikatorer som används för mätning. Bedömningen bygger på en sammanvägning av de redovisade utfallen för indikatorer, redovisning av utförda och pågående uppdrag och övrig granskning av verksamheten som utförts av revisionen under året.

BO an LK
UK 14 EP
LH 16
AD

Vår sammantagna bedömning

I förvaltningsberättelsen gör kommunstyrelsen bedömningen att kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

Sammantaget bedömer även vi att kommunkoncernen har haft en god ekonomisk hushållning under 2019, utifrån de mål och indikatorer som fastställts av fullmäktige.

Lag och god redovisningssed

Lagen om kommunal bokföring och redovisning tillämpas för första gången i denna årsredovisning. Vår sammanfattande bedömning är att årsredovisningen i stort är upprättad i enlighet med lagen och god redovisningssed.

Årsredovisningen har ett innehåll som följer lagen, en struktur som ger överskådlighet och innehållet ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens ekonomiska ställning. Utrymme för förbättringar finns dock (se KPMGs granskningsrapport, avsnitt 5 och 6).

I slutet av 2019 fastställde Rådet för kommunal redovisning, RKR, rekommendation RKR R2 Intäkter. Enligt denna rekommendation ska exploateringsinkomster som erhålls via avtal med extern part eller genom uttag av gatukostnadsersättning intäktsföras i sin helhet när infrastrukturen färdigställs. Principändringen skulle få beloppsmässigt mycket stora konsekvenser för kommunens resultat- och balansräkningar. Kommunen har valt att i bokslutet för 2019 behålla tidigare tillämpad princip, en princip som även RKR tidigare ansåg korrekt. RKR R2 är bindande från och med räkenskapsåret 2020 vilket innebär att Uppsala kommun för 2019 inte avvikit från lag eller god sed.

Övriga iakttagelser

Våra övriga viktigaste iakttagelser och synpunkter:

- Kommunens resultat för 2019 är ett överskott på 475 mnkr, att jämföra med +429 mnkr 2018. Både 2019 och 2018 har påverkats av stora jämförelsestörande poster.
- Jämförelsestörande poster 2019 är bland annat nedskrivning av markvärde i området Ulleråker -191 mnkr och vinst vid försäljning av andelar i Brf Leopold 134 mnkr. Exploateringsverksamheten gav överskott från markförsäljningar. Exklusive denna typ av poster uppgick resultatet till +323 mnkr, att jämföra med +271 mnkr 2018.
- Resultatet för kommunkoncernen uppgår till +635 mnkr, ungefär samma nivå som 2018 då resultatet blev +629 mnkr. Bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB med dotterbolag har ett resultat på +167 mnkr, varav Uppsalahem +169 mnkr.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden är oförändrad i kommunen. I kommunkoncernen har soliditeten inklusive pensionsåtaganden ökat något och ligger nu högre än det finansiella målet. Nytt måltal bör fastställas för detta mått.
- Större resultatavvikelser mot budget redovisas av kommunstyrelsen +142 mnkr, utbildningsnämnden +65 mnkr, gatu- och samhällsmiljönämnden -47 mnkr, omsorgsnämnden -60 mnkr, äldrenämnden -8 mnkr och socialnämnden -25 mnkr.
- I rapporter över verksamheten i flera av de kommunala bolagen har lekmannarevisorer till bolagsstämmorna framfört vikten av att bolagen bättre än nu involveras i samhällsplaneringsfrågor i Uppsala kommun. Det är av vikt att kommunen tillser att så sker, särskilt med tanke på kommunens kommande stora exploaterings- och planeringsprojekt.

Handwritten signatures and initials:
B au, [unclear], [unclear], [unclear], [unclear], [unclear]

Revisionen kommer genom det sakkunniga biträdet KPMG att granska bokslut och årsredovisning för 2019 i februari-april 2020. Särskild granskningsrapport kommer att upprättas över den granskningen, för vilken yttrande kommer att begäras av kommunstyrelsen.

I revisionens uttalande i revisionsberättelsen över årsredovisningen kommer vi att beakta hur den utformats i förhållande till den nya lagen och god sed enligt RKR.

Granskning av avskrivningar i koncernredovisningen

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens avskrivningar i koncernredovisningen. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2019.

Efter revisorernas ifrågasättande av avskrivningsprinciperna i koncernen har kommunen genomfört en analys och funnit att bolagens bedömningar av livslängder och därmed avskrivningstider för de övertagna byggnaderna är de korrekta och att dessa ska ha genomslag även i koncernredovisningen.

Kommunen har i sitt utredningsarbete upprättat förteckningar i excel över de fastigheter som överläts och rekonstruerat både de avskrivningar som gjorts under de gångna sex åren och den andel av internvinsten som belöper på respektive fastighet samt hur stor del av denna internvinst som hittills skulle ha eliminerats i koncernredovisningen, med tillämpning av bolagens avskrivningar.

Enligt kommunens analys har den felaktiga elimineringen för avskrivningsprincip uppgått till ca 96 mnkr per år, totalt 576 mnkr till och med 2018. Den korrekta korrigeringen skulle ha varit ca 29 mnkr per år, totalt 174 mnkr till och med 2018.

Rättelse sker i koncernbokslutet för 2019 på så sätt att det egna kapitalet till och med bokslutet 2018 ökas med $(576-174=)$ 402 mnkr.

Från och med 2019 görs den korrekta avskrivningen på för närvarande ca 29 mnkr per år. Det innebär att kommunens årliga koncernresultat förbättras med för närvarande ca 66 mnkr per år.

De framtida elimineringarna i koncernredovisningen kommer att ske med utgångspunkt från varje enskild fastighet vilket är en förutsättning för en korrekt redovisning övertid. Den tidigare felaktiga elimineringen skedde med ett klumpbelopp som i sig innebar att till exempel en fastighet som var nedskriven till noll fortsatte att skrivas av och åsattes (oavsiktligt) negativt värde i balansräkningen.

För att de framtida avskrivningarna ska kunna bli korrekta i koncernredovisningen krävs en löpande kommunikation mellan bolag och koncernekonomer så att till exempel byggnader som säljs eller rivs blir avförda inte bara från bolagets anläggningsregister utan även från den excelförteckning som nu upprättats av koncernekonomerna för att hålla reda på de koncernmässiga avskrivningarna.

Vissa differenser återstår att utreda av kommunen men bedöms av oss inte avse i sammanhanget väsentliga belopp.

I revisionens uttalande i revisionsberättelsen över årsredovisningen för 2019 kommer vi att beakta hur koncernredovisningen upprättats i förhållande till den utredning som genomförts.

Bo all *Lol d/HA* *AKK* *ZJK* *KL* *PN*

Granskning av delårsrapport per 2019-08-31

Uppsala kommuns revisorer har översiktligt granskat kommunens delårsrapport per den 31 augusti 2019 med hjälp av KPMG, vilka avgivit en rapport och som bifogas.

Måluppfyllelse

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om.

Fullmäktige har för 2019 fastställt nio inriktningsmål och 116 uppdrag som syftar till att nå målen. Måluppfyllelsen mäts med sammanlagt 71 indikatorer.

De finansiella mål som beslutats för 2019 är:

- Resultatet ska uppgå till minst två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
- Soliditeten ska uppgå till 15-17 procent i kommunkoncernen, inräknat ej bokförda pensionsåtaganden.
- Kommunkoncernens låneskuld per invånare ska inte öka med mer än fem procent.

Resultatet prognostiseras till 302 mnkr vilket motsvarar ca 2,4 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. 1 resultatet ingår en justering av pensionsskulden i KPAs beräkningar som förbättrat resultatet med 50-60 mnkr. Det prognostiserade resultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 218 mnkr motsvarande ca 1,8 procent. Utöver justeringen av pensionsskulden utgörs jämförelsestörande poster i huvudsak av vinster från markförsäljningar. Kommunkoncernens soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden uppgår till 18 procent i delårsrapporten. Kommunens bedömning är att målet på 15-17 procent kommer att klaras i årsbokslutet. Låneskulden per invånare bedöms av kommunen att öka med 7,9 procent och målet på högst fem procents ökning skulle då inte nås.

Ingenting har framkommit i den genomförda granskningen som tyder på att delårsrapporten eller den finansiella prognosen skulle vara väsentligt felaktig. Revisorerna konstaterar att målet om begränsning av låneskuldens ökning inte nås om prognosen infrias men gör bedömningen att utfallet i delårsrapporten sammantaget är förenligt med de fastställda finansiella målen.

Vad gäller övriga indikatorer för de nio inriktningsmålen utgår kommunens utvärdering av måluppfyllelse ifrån femårstrender. Trots att de flesta indikatorer ännu inte mätts för 2019 är vår sammanfattande bedömning att resultatet i delårsrapporten är förenligt med av fullmäktige fastställda verksamhetsmål. Vi baserar den bedömningen på att beslutade uppdrag uppges i stort genomföras enligt plan, resultatet för de indikatorer som uppmätts för 2019 och tidigare års trendmässiga utfall.

Övriga iakttagelser

Vi ser med fortsatt oro på både utvecklingen av verksamhetens nettokostnader i jämförelse med ökningen av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning och den växande låneskulden.

Prognoser över framtida demografisk utveckling visar att hela kommunsektorn står inför kraftigt ökande behov inom bland annat skola och omsorg. Uppsala kommun växer snabbt vilket medför stora finansieringsbehov för uppförande av infrastruktur, skolor och omsorgs- och äldreboenden m m.

Boan *U* *Del* *U* *U* *U* *U*

Verksamhetens nettokostnader bedöms att under helåret 2019 öka med 6,6 procent efter justering för jämförelsestörande poster. Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning bedöms öka med 5,7 procent. Verksamhetens nettokostnader ökar därmed även i år snabbare än skatteintäkter m m. Fyra nämnder redovisar större underskott i sina prognoser, med totalt 146 mnkr.

Låneskulden per invånare väntas under 2019 öka betydligt mer än det begränsande målet på fem procent.

Rekommendationer

Baserat på resultatet av den översiktliga granskningen av delårsrapporten och övrig granskning under 2019 lämnar vi följande rekommendationer:

- Av delårsrapporten framgår att kommunen de senaste åren genomfört effektiviseringar och kostnadsänkningar. Trots detta har verksamhetens nettokostnader som effekt av demografiska förändringar ökat mer än skatteintäkterna. Vi understryker vikten av att arbetet med att möta kostnadsutvecklingen fortsätter med full kraft.
- Kommunens resultat i delårsrapporten uppgår till 551 mnkr. Prognosen för helåret ligger på 302 mnkr. Det innebär att resultatet under tredje tertialet av kommunen bedöms bli ett underskott på -249 mnkr. En viktig förklaring till fluktuerande resultat över årets tolv månader är periodiseringen av semesterlöneskulden som skiljer sig från periodiseringen av skatteintäkter m m. Dessa cykliska variationer försvårar analysen av resultatet i delårsrapporten. Vi upprepar vår rekommendation att en budgetjämförelse för perioden tas in i framtida delårsrapporter. En sådan jämförelse har ett stort värde för den bedömning av kvaliteten på helårsprognosen som ska göras av fullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och revisorer m fl.
- Revisorerna har i en följd av år riktat allvarlig kritik över stora felaktigheter i exploateringsredovisningen. Efter flera års rättelsearbete bedömer revisorerna att redovisningen av exploateringsprojekt och infrastruktur i delårsrapporten i allt väsentligt följer lag och god redovisningssed. Vi understryker nödvändigheten i att denna kvalitet i redovisning och avstämningar upprätthålls och vi rekommenderar att implementeringen av ett ändamålsenligt systemstöd ges hög prioritet.
- Kommunens delårsrapport har en struktur som behöver arbetas om så att den följer lag och god sed. Samma förhållande gäller för årsredovisningen. Förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningar med noter samt drift- och investeringsredovisning ska vara delar av delårsrapporten och årsredovisningen, inte bilagor. Detaljerade redovisningar av trender för indikatorer m m kan med fördel läggas som bilagor.
- Avskrivningarna i den sammanställda redovisningen (koncernredovisningen) följer inte enhetliga principer. Vi rekommenderar att korrigerings sker till årsredovisningen så att samma principer används i kommunen, bolagen och i den sammanställda redovisningen.
- Vi rekommenderar att kommunen även beaktar de övriga synpunkter som förs fram av KPMG i upprättad granskningsrapport.

BO all
Lef H
10/11/17
H 00

Hantering och kontroll av anställdas bisysslor

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019. I sammanhanget kan nämnas att en kartläggning av rutinerna för hantering av bisysslor genomfördes för bolagen i Uppsala kommunkoncern under hösten 2019.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig kontroll av de anställdas bisysslor.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillfredsställande och ändamålsenlig intern styrning och kontroll beträffande förekommande bisysslor. Denna bedömning baseras främst på att kännedomen om förekommande bisysslor förefaller vara bristande. Enligt vår bedömning beror detta till viss del på att det förekommer brister i följsamhet till gällande rutiner. Det kan dock även handla om en otydlighet från arbetsgivarens sida om vad som är att betrakta som en bisyssla samt vilken skyldighet som åligger medarbetarna när det gäller anmälan av bisyssla.

I granskningen framkommer att kommunen för egen del endast identifierat ca 1,8 % av de bisysslor som vi identifierat inom ramen för vår dataanalys.

Vidare ser vi risk för att vissa av de bisysslor som vi identifierat är att betrakta som konkurrerande utifrån såväl externa som interna regler. Bristerna i kontrollen av anställdas bisysslor innebär också att kommunen utsätter sig för stor risk för oegentligheter. Det finns också, enligt kommunrevisionens mening, stor risk för att allmänhetens förtroende för kommunen som helhet skadas.

När det gäller befintliga styrdokument och rutiner är vår samlade bedömning att dessa i huvudsak är ändamålsenligt utformade, även om det finns behov av uppdateringar. Det ska dock framhållas att det vid tidpunkten för granskningen enligt uppgift pågick ett arbete med att uppdatera riktlinjerna. Vi menar att kommunstyrelsen med fördel kan verka för att fullmäktige fastställer en policy avseende bisysslor, samt att de riktlinjer som finns uppdateras och sedan relateras till policyn.

Mot bakgrund av ovanstående samt vad som i övrigt framkommer i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att befintliga regler beträffande bisysslor efterlevs.
- Kommunstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att det vid bedömningen av om en bisyssla är lämplig, tas hänsyn till de risker det kan medföra om kommunen köper, eller kan komma att köpa, varor och/eller tjänster från det företag (eller motsvarande) där den anställda innehar en funktionärspost.
- Kommunstyrelsen ska säkerställa att riktlinjerna för bisysslor fastslår att frågor om bisysslor ska tas upp i samband med medarbetarsamtal.
- Kommunstyrelsen ska säkerställa att de vet vem som de facto avgör om en bisyssla ska förbjudas eller inte.
- Kommunstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att omprövning av tidigare godkända bisysslor äger rum i enlighet med gällande riktlinjer.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Kommunens främjande och förebyggande arbete bland unga för att minska våld och annan kriminalitet

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska ändamålsenligheten i kommunens främjande och förebyggande insatser för att minska våldsbrott och annan kriminalitet bland barn och unga. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att Uppsala kommun i huvudsak har en ändamålsenlig samordning och samverkan när det gäller främjande och förebyggande insatser för att minska våldsbrott och annan kriminalitet bland barn och unga. Granskningen visar att kommunens inriktning och organisering av det brottsförebyggande arbetet, där det främjande och förebyggande arbetet med fokus på barn och unga är en del, ligger väl i linje med de framgångsfaktorer som kan urskiljas utifrån lagstiftningen och det aktuella kunskapsläget.

Kommunen har inom området långsiktiga övergripande styrdokument och överenskommelser, mål och uppdrag på nämndnivå, samt vägledning inom särskilda områden, såsom orosanmälningar. Vi bedömer styrningen som ändamålsenlig, men att uppföljningen behöver utvecklas. Bland annat visar granskningen att det saknas en samlad årlig uppföljning och analys av arbetet för att förebygga våld och annan kriminalitet bland barn och unga.

Granskningen visar att kommunen har en rad fora och former för såväl intern som extern samverkan för att förebygga våld och kriminalitet bland barn och unga. Samverkan och samordningen mellan berörda nämnder och verksamheter bedöms i huvudsak fungera, men det finns utmaningar bland annat kopplat till sekretess och socialförvaltningens arbete främst inom myndighetsområdet. Detta omfattas dock av det uppdrag som socialnämnden gett förvaltningen för åiterrapportering i maj. Samverkan och samordningen med externa aktörer bedöms i huvudsak fungera, men samarbetet med bland annat fastighetsägare och föräldrar behöver stärkas. Vidare bör berörda verksamheter ta tillvara den potential som finns för samarbete med bland annat etniska föreningar.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi att:

- Kommunstyrelsen bör inkludera mått som grund för en samlad årlig uppföljning och analys av arbetet för att förebygga våld och annan kriminalitet bland barn och unga. Det kan ske i kommunstyrelsens uppdrag i kommunens handlingsplan för trygghet och säkerhet att 2019-2020 utveckla indikatorer för uppföljning.
- Kommunstyrelsen ser över möjligheten att inkludera förskolan i områdesgrupperna, samt att utöver befintliga föreningsbidrag avsätta medel till områdesgrupperna för att kunna stödja lokala initiativ.
- Kommunstyrelsen säkerställer att medarbetares kunskap och engagemang i berörda lokala verksamheter tas tillvara i det fortsatta främjande och förebyggande arbetet för att motverka våld och kriminalitet bland barn och unga, bland annat vid framtagande och genomförande av styrdokument såsom den kommande trygghetsplanen i Gränby.
- Kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer att den potential som finns för samarbete med vårdnadshavare och civilsamhället, omfattande bland annat etniska föreningar, tillvaratas i det fortsatta främjande och förebyggande arbetet för att motverka våld och annan kriminalitet bland barn och unga.
- Socialnämnden säkerställer att förslaget för ny inriktning för arbetet med att förebygga social oro och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar, beaktar de utvecklingsbehov som framkommit i denna granskning, exempelvis rörande sekretess respektive orosanmälningar.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens rutiner kring intern kontroll i lönehanteringsprocessen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har en tillfredsställande intern kontroll av lönehanteringen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala kommun i stort har en tillfredsställande intern kontroll av lönehanteringen. Av granskningen framgår att det finns arbetssätt för att säkerställa en tillfredsställande intern kontroll i lönehanteringsprocessen men att det inom ett antal områden saknas dokumenterade och fastställda riktlinjer och rutiner. Det finns en dokumenterad kommunövergripande lönehanteringsrutin på kommunens intranät som beskriver lönehanteringsprocessen.

Vi kan konstatera att ansvarsfördelningen för den interna kontrollen av löneprocessen i praktiken är tydlig, utifrån vad som framkommit under intervjuer. Det saknas dock styrdokument som tydliggör och fastställer hur ansvarsfördelningen mellan Löneservice och cheferna i verksamheten ser ut. Inom verksamheterna finns arbetssätt och kontroller för att säkerställa att den tid som rapporteras i lönesystemet Heroma stämmer överens med faktisk arbetad tid. Det saknas dock rutiner som beskriver och fastställer dessa arbetssätt.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Dokumentera ansvarsfördelningen mellan Löneservice och cheferna i kommunen rörande lönehanteringsprocessen i ett styrdokument.
- Säkerställa att samtliga chefer attesterar utanordningslistan i enlighet med rutin.
- Säkerställa att chefer kontrollerar att de uppgifter som inrapporterats i Asta i samband med anställning överensstämmer med de uppgifter som registreras i Heroma.
- Löneservice tar fram en rutinmall för verksamheternas lönerutiner för tidrapportering (inklusive tillägg och avdrag). I rutinmallen bör inkluderas rutiner för hur kontroll av att inrapporterad tid stämmer överens med faktisk arbetad tid. Rutinmallen kan sedan verksamheterna anpassa till varje enhets/verksamhets egna lönerutiner.
- Kommunövergripande intern kontrollmoment avseende lönehanteringsprocessen inkluderas i internkontrollplanen samt att resultaten av kontrollerna återrapporteras till nämnderna.
- Ta fram en rutin för hur lönesättning av närstående ska hanteras.

Kommunen har nyligen påbörjat implementeringen av ett nytt lönesystem. Vi förutsätter att hänsyn tas till ovanstående rekommendationer i samband med detta.

Granskning av kommunens informationssäkerhet

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens rutiner kring informations- och IT-säkerheten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Granskningens syfte har varit att konstatera om kommunen har ett ändamålsenligt och systematiskt arbetssätt med sin informationssäkerhet (där IT-säkerhet ingår som en del).

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställt ett ändamålsenligt och systematiskt arbete med sin informationssäkerhet. Baserat på styrdokument och intervjuades beskrivning av pågående utvecklingsarbete har Uppsala kommun en hög ambitionsnivå när det kommer till informationssäkerhetsarbetet. Vi bedömer det som positivt att flera åtgärder har och är planerade att genomföras för att förbättra kommunens organisation för informationssäkerhet. Vår bedömning är dock att organisationen inte implementerats fullt ut och ännu inte klarar att leva upp till den höga ambitionsnivån. Framförallt är verksamheten inte tillräckligt förankrad i arbetet vilket medför att IT-staben har tagit en stor roll.

Det har nyligen införts en funktion för informationssäkerhet där flera områden i Uppsala kommuns organisation är representerade. Det är chefen för IT-staben, CIO, som leder det strategiska arbetet avseende informationssäkerhet. Vi bedömer det som en risk då ansvarig för det strategiska informationssäkerhetsarbetet samtidigt ska vara kravställare gentemot IT. Det arbetet riskerar att försvåras om arbetet leds från samma organisation.

Det har även påbörjats ett arbete med att säkerhetsklassa informationen i kommunens olika system för att bättre kunna anpassa resurser utifrån informationssäkerhetsrisker. En del åtgärdsplaner utifrån klassningen har upprättats. Det är dock ett nyligen påbörjat arbete och har inte genomförts fullt ut.

Vi lämnar följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att funktionen för informationssäkerhet utvärderas och att dess syfte och funktion tydliggörs.
- Säkerställ att roller och ansvar mellan IT och verksamhet tydliggörs.
- Säkerställ att tillräcklig utbildning ges för att medvetandegöra informationssäkerhetsansvaret för alla inom Uppsala kommun.
- Säkerställ att arbetet med informationssäkerhetsklassning implementeras fullt ut i kommunen.

Granskning av budgetprocessen

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska budgetprocessen. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2019.

Den samlade bedömningen är att den kamerala budgetprocessen för 2020 och framåt i stort är ändamålsenligt utformad utifrån perspektivet transparens i underlag för fullmäktiges beslut om budgeten.

Utrymmen för förbättringar finns dock och vi lämnar följande rekommendationer:

- Resultatet från markexploatering bör särredovisas och i budgeten inte medräknas i resultatmålet på två procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal skatteutjämning.
- Budgetdokumentet Mål och budget bör kompletteras med budgeterad balansräkning som visar hur målen rörande soliditet och låneskuld per invånare infrias om resultatbudgeten nås.

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page.

- I Mål och budget påpekas vikten av att följa utvecklingen av verksamhetens nettokostnader i förhållande till utvecklingen på skatteintäkter m m. Vi anser att dokumentet bör gå längre än så och föra en diskussion när kostnaderna i budgeten föreslås öka mer än skatteintäkterna.
- Delårsrapporten bör redovisa en avstämning av utfall mot budget för samma period, dvs för 1 januari -31 augusti. Kvaliteten på helårsprognosen kan svårigen bedömas utan en analys av utfallet för årets åtta första månader. Resultatet i delårsrapporten ska bland annat bedömas av revisorerna och är även en aktuell och viktig information till fullmäktige inför budgetbeslutet till efterföljande år.

I övrigt vill vi särskilt lyfta fram:

- Från och med 2020 budgeteras exploateringsverksamheten i alla delar. Stora svårigheter kommer att finnas i att budgetera markförsäljningar men dessa intäkter ska å andra sidan inte användas som styrmedel för driften.

Den från och med 2019 tillämpade periodiseringen av det interna kommunbidraget borde leda till bättre månatlig överensstämmelse mellan budget och utfall vilket ökar kvaliteten i de månatliga resultatanalyserna inklusive bedömningar av möjliga bokförings- och redovisningsfel.

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar, markeringsavgifter samt uthyrningsrutiner vid Fyrishov AB

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska och bedöma om idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Detta utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Syftet har även varit att kartlägga och bedöma ändamålsenligheten kring de uthyrningsrutiner vad gäller lokaler och anläggningar som finns vid Fyrishov AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Vi bedömer att nämndens stöd till idrotts- och fritidsverksamheter sker på ett sätt som är ändamålsenligt, utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Även Fyrishov ABs uthyrningsrutiner bedöms i huvudsak vara ändamålsenliga, men det finns skäl att se över det avtal som råder mellan idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB och hur detta påverkar föreningsverksamhet i Uppsala kommun.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB:

- Att i samråd genomlysas vilka konsekvenser det nya avtalet mellan parterna har för föreningslivet i Uppsala kommun.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Granskning av kommunens arbete med klimatanpassning

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med klimatanpassning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att arbetet delvis är ändamålsenligt och effektivt. Kommunen har till stor del genomfört sina åtaganden i enlighet med den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Uppsala län.

När det gäller klimatanpassningsarbetet i enlighet med kommunens klimat- och miljöprogram finns dock flera brister. Vår bedömning är att klimatanpassning inte finns integrerat i samtliga verksamheter inom den kommunala organisationen och inte heller i samtliga relevanta program och planer. Vidare har uppföljning inte utvecklats på övergripande nivå och uppföljning av klimatanpassningsarbetet sker inte inom ramen för respektive verksamhet och deras verksamhetsplaner.

Resurser avsätts för planering, genomförande och drift av klimatanpassningsåtgärder inom ramarna för nämndernas ordinarie arbete med verksamhetsplanering och budget, men det finns inte någon samlad uppföljning av i vilken utsträckning så sker. Arbetet är förankrat som en del av det professionella omsorgsuppdraget i verksamheter med ansvar för barn, äldre och andra utsatta grupper, men hos nyckelgrupper i förvaltningar och bolag finns sannolikt behov av ytterligare kunskap och kompetens om klimatanpassning på en mer övergripande och strategisk nivå samt inom samhällsbyggnad. Det kan också finnas behov av riktade kommunikationsinsatser om klimatanpassning till kommuninvånare liksom externa aktörer.

För att i enlighet med kommunens miljö- och klimatprogram minska riskerna och lindra konsekvenserna av de klimatförändringar som redan sker och som kommer att fortsätta, bör kommunen sammanfattningsvis säkerställa att klimatanpassning de facto integreras i samtliga verksamheter inom den kommunala organisationen.

Kommunrevisorerna har vidare noterat att Svenska Miljöinstitutet IVL:s nästa rankning av arbetet med klimatanpassning i landets kommuner förväntas genomföras 2021. Där bedöms bland annat kriterier omfattande kommunens integrering av klimatanpassningsarbetet i befintliga processer och om kommunen följer upp och utvärderar sitt klimatanpassningsarbete. Mot denna bakgrund bör Uppsala kommun ta fram sin uppföljningsplan för klimatanpassningsarbetet och göra en första uppföljning i enlighet med den under 2020.

Vi lämnar följande rekommendationer:

1. Att kommunstyrelsen säkerställer att klimatanpassning tas upp och konkretiseras dels i relevanta styrdokument som vägledning och stöd, dels i form av mål och indikatorer för berörda förvaltningar, bolag och enskilda projekt. Som ett led i detta arbete bör kommunala verksamheter och bolag med ansvar för samhällsbyggnad och miljöer såväl inom- som utomhus, liksom upphandling, analysera sitt ansvar i relation till pågående och förväntade klimateffekter som grund för att identifiera konkreta mål och mått för styrning och uppföljning av sitt klimatanpassningsarbete.
2. Att den plan för systematisk uppföljning av klimatanpassningsarbetet som kommunstyrelsen fått i uppdrag att ta fram så långt möjligt har fokus på vilka resultat och effekter som klimatanpassningsarbetet ska leda till, samt att även uppföljning av resurser omfattas av planen.
3. Att kommunstyrelsen tar fram planen för uppföljning av klimatanpassningsarbetet senast 30 juni 2020 och genomför en första uppföljning senast 31 december 2020.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

4. Att kommunstyrelsen som grund för eventuella insatser undersöker behovet av kommunövergripande samordning, kunskapsspridning och kompetensutveckling om klimatanpassning hos nyckelgrupper inom berörda förvaltningar och bolag.
5. Att kommunstyrelsen och nämnderna uppdaterar sin identifiering av riskgrupper liksom behovet av kunskaps- och kommunikationsinsatser riktade mot dem, invånarna i övrigt och lokala aktörer. Fokus bör vara för dem relevanta risker med ett förändrat klimat samt behov av åtgärder för att förebygga och möta dessa risker.

Granskning av delaktighet inom LSS-verksamheten

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska funktionsnedsatta personers inflytande och självbestämmande över de insatser de fått beviljade enligt LSS.

Granskningen har funnit att det bedrivs ett strukturerat och systematiskt arbete i Uppsala kommun för att säkerställa delaktighet, självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Därutöver konstaterar vi att det vid omsorgsnämnden finns ett flertal fora för dialog som syftar till att ta tillvara brukares och brukarorganisationers kompetenser och erfarenheter i arbetet med att stärka inflytande och självbestämmande.

Vi bedömer dessutom att de metoder och arbetssätt som tillämpas inom omsorgsförvaltningens myndighet och verksamheter är relevanta, vederhäftiga och ändamålsenliga när det gäller att stärka brukarens möjlighet till inflytande och medbestämmande över de insatser som ges.

Mot denna bakgrund är vår revisionella bedömning att kommunstyrelsen och omsorgsnämnden har vidtagit och vidtar ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att intentionerna i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade uppfylls.

Däremot bedömer vi att uppföljning av arbetet med program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning kan stärkas och utvecklas. Vi ser också vissa risker med att kommunstyrelsen i egenskap av ägare av dokumentet har delegerat ansvar för samordning och stöd av programmets genomförande och implementering samt genomförande av programuppföljning till omsorgsnämnden.

Med anledning av granskningen rekommenderas kommunstyrelsen och omsorgsnämnden att:

- Utredda hur förutsättningar för programuppföljning ur ett helhetsperspektiv kan stärkas och utvecklas.
- Klargöra hur ansvar för samordning, implementering och uppföljning för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning bör utformas för att säkerställa planering och genomförande ur ett helhetsperspektiv.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Granskning av kultur- och fritidsverksamhet för personer med funktionsnedsättning

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med kultur- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning.

Det samlade intrycket efter att ha granskat en rad dokument och genomfört intervjuer med politiker och tjänstepersoner är att det pågår en hel del aktivitet vid granskade nämnder vad gäller funktionsnedsattas kultur- och fritidsaktiviteter. Vår granskning visar att nämnderna har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att nå de prioriterade mål avseende kultur- och fritidsaktiviteter som finns utpekade i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Vi konstaterar vidare att nämndernas representanter är närvarande och aktiva i det omfattande nätverket Fritid för alla som verkar för att utöka möjligheterna för funktionshindrade att delta i fritids- och kulturaktiviteter av olika slag. Därigenom skapas förutsättningar för att utveckla samarbetet med föreningar och organisationer vilket är en förutsättning för att kunna uttolka de önskemål och behov som personer inom LSS personkretsar har kring kultur- och fritidsaktiviteter.

Granskningen visar även att det systematiska användandet av rutin för upprättande av genomförandeplaner säkerställer att kultur- och fritidsaktiviteter erbjuds i LSS-boenden.

Vi gör mot det ovan sagda den revisionella bedömningen att granskade nämnder bedriver ett ändamålsenligt arbete med att säkerställa funktionsnedsatta personers tillgång till det allmänna kultur- och fritidsutbudet i Uppsala. Vi bedömer dock att arbetet i sig inte bedrivs tillräckligt strukturerat och systematiskt i syfte att informera om och tillgängliggöra individanpassade kultur- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi granskade nämnder att:

- Utarbeta former för en samordnad och återkommande uppföljning av de prioriterade delmålen i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning avseende kultur- och fritidsaktiviteter.
- Utarbeta former för dokumentation som säkerställer återkoppling mellan tjänstepersoner och nämnderna avseende nätverket Fritid för allas arbete med funktionsnedsatta personers behov och önskemål om kultur- och fritidsaktiviteter.
- Gemensamt kartlägga vilket behov av information om kultur- och fritidsaktiviteter som finns hos personer med LSS-insats. Kartläggningen bör även belysa frågan om hur informationens form och innehåll bör anpassas till målgruppens förutsättningar.
- Utarbeta en formell struktur för samordning av nämndernas arbete med att tillgängliggöra det allmänna kultur- och fritidsutbudet för personer med funktionsnedsättning.
- Utveckla gemensamma former för samordning, planering och genomförande av föreningsdialog.

Granskning av kommunens mål- och resultatstyrning 2019

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens mål- och resultatstyrning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att Uppsala kommun delvis arbetar enligt kommunfullmäktiges fastställda mål- och resultatstyrningsmodell samt god praxis för målstyrning. Det kommunen behöver utveckla är just ett större fokus på mål och resultat. Det är också viktigt att minska de olika styrsignaler som det stora antalet styrdokument i kommunen bidrar till.

Granskningen visar samtidigt att det finns en medvetenhet i kommunen om fortsatta utvecklingsbehov, som bland annat tar sig i uttryck i ett arbete för att minska antalet uppdrag och stärka kopplingen till nämndernas grunduppdrag. Det finns goda exempel såsom äldrenämnden, som på ett tydligt sätt har "översatt" och konkretiserat både inriktningsmålen och andra övergripande styrdokument relaterat till sin verksamhet, bland annat genom att formulera egna mål. Nämnden har också ett intressant arbetssätt tillsammans med förvaltningsledningen för att uppnå en god förankring i sin verksamhetsplanering.

För att öka tydligheten om vad som ska uppnås och tilliten i styrningen, bör styrelse och nämnder ta fram egna mål med tydligt resultatfokus och indikatorer för att följa utvecklingen, istället för dagens ofta mer aktivitetsbetonade mål. Uppföljningen bör även utvecklas som grund för både systematisk verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete samt för bedömning av måluppfyllelse och behov av insatser på nämnd- och kommunnivå. Fokus bör tydligare ligga på uppnådda resultat än på genomförda aktiviteter. En viktig del är att följa resurser, resultat och kvalitet för olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män som invånare och brukare. Vidare bör kommunens stora flora av styrande dokument minska.

Mot denna bakgrund bör kommunens pågående arbete för att stärka mål- och resultatstyrningen, både centralt och i enskilda nämnder och förvaltningar, intensifieras i enlighet med styrmodellens intentioner. Som ett led i detta bör också insatser genomföras för att säkerställa delaktighet och förankring av styrmodellen och dess olika delar hos nämndernas förtroendevalda.

Vi lämnar följande rekommendationer:

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål i större utsträckning bryts ned till nämndmål som utifrån respektive nämnds verksamhet fångar viktiga utvecklingsområden i form av önskade resultat.
2. Kommunstyrelsen tillser att individbaserade indikatorer genomgående redovisas och analyseras könsuppdelat för relevanta grupper av kvinnor och män.
3. Kommunstyrelsen, som ett led i översynen av hur verksamheterna arbetar med indikatorer, säkerställer att samtliga nämnder arbetar utifrån en enhetlig struktur, som betonar vikten av SMARTa mål.
4. Kommunstyrelsen tar fram tydliga standardprocesser för att bedöma behov av nya styrdokument inför eventuellt framtagande, samt för att implementera respektive följa upp genomförandet av dem.
5. Kommunstyrelsen, tillsammans med nämnderna, utifrån goda exempel från de olika nämnderna tar fram en gemensam form för redovisning av deras uppföljningar och analyser i delårsrapporter och årsbokslut.
6. Kommunstyrelsen tar fram en standardprocess som stöd för styrelsen och nämnderna att konsekvent och systematiskt göra konsekvensanalyser och ekonomiska bedömningar för att nå målen i sina ansvarsområden.

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Granskning av kommunens plan-, mark- och exploateringsverksamhet 2019

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens plan-, mark- och exploateringsverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrande dokument, organisation, resurser, processer och rutiner är tillräckligt ändamålsenliga för att plan-, mark- och exploateringsverksamheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till behov och uppdrag.

Vår övergripande bedömning är att styrningen och uppföljningen avseende planmark- och exploateringsverksamheten inom stadsbyggnadsförvaltningen är tillfredsställande. Detta beror på att man utvecklat och implementerat styrande dokument, genomfört en tydlig styrning av organisationen samt utvecklat samhällsbyggnadsprocessen och projektstyrningen. Dock kvarstår att utveckla fler processer och införa ett bättre systemstöd.

Stadsbyggnadsförvaltningen (SBF) och plan- och byggnadsnämnden har en systematisk uppföljning av mål och uppdrag och det systematiska och kontinuerliga utvecklingsarbete som pågår gällande processer, digitalisering, projekthantering m.m. torde innebära bättre möjligheter för SBF att kunna visa att organisation, resurser, processer och system samverkar på ett sådant sätt att planeringen och uppföljningen av uppdrag och mål sker på ett hållbart sätt.

Vi lämnar följande rekommendationer:

1. Stadsbyggnadsförvaltningen bör i fortsättningen beskriva och säkerställa att de väsentligaste utvecklingsinsatserna rörande processer, system m.m. redovisas till plan- och byggnadsnämnden.
2. SBF bör ta fram processbeskrivningar och förtydliga rollbeskrivningar för exploateringsverksamheten.
3. SBF bör överväga att komplettera internkontrollplanen genom att i denna koppla ihop beskrivna risker med de processbeskrivningar som nu utvecklas i allt större omfattning.
4. SBF bör, i samband med utveckling av sina processer, överväga att på sikt koppla ihop processarbetet med utveckling av ett övergripande kvalitetsledningssystem för förvaltningen.
5. SBF bör åskådliggöra de viktigaste utvecklingsinsatserna i en utvecklingsplan där insatserna kan kopplas till olika delar i verksamhetsplanen och där risker som påverkar utvecklingen anges. Exempel på risker har framkommit under granskningen och är kända av SBF.
6. SBF bör löpande stämma av och dokumentera att de olika utvecklingsinsatser som görs kan avstämmas mot hur dessa bidrar till att styra och följa upp mot uppdrag och mål.

Granskning av kommunens interna kontroll 2019

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska samtliga nämnders arbete med intern kontroll för att följa upp den granskning som revisorerna gjorde av intern kontroll hösten 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen sedan revisionens granskning hösten 2018 delvis vidtagit åtgärder för att säkerställa att nämnders arbete med intern kontroll är tillräcklig. Granskningen visar att kommunens nämnder skiljer sig åt i flera avseenden, bland annat varierar antalet kontrollmoment från 30 till fem stycken. Vi vill poängtera att antalet kontrollmoment inte är avgörande för internkontrollplanens kvalitet, men att det kan ligga till nämndens fördel och dess förmåga att täcka sitt verksamhetsområde och de eventuella risker som finns för måluppfyllelse. Nämnderna skiljer sig även åt gällande hur ofta och utförligt de avrapporterar den interna kontrollen och huruvida de inkluderat kommungemensamma kontrollmoment. Arbetet kring risk- och väsentlighetsanalys sker nu på ett mer enhetligt sätt och förtroendevalda deltar i större utsträckning än tidigare år, men fortfarande bedöms att:

- Det är för stor skillnad på de planer för intern kontroll som fastställs av olika nämnder.
- Det är för stor skillnad i omfattning på de redovisningar som görs av resultat av uppföljningarna av intern kontroll.
- I planerna för intern kontroll 2019 är det fortfarande för stor skillnad i omfattning mellan olika nämnder och flera nämnder torde behöva utöka sitt internkontrollarbete.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Verka för att nämnderna har ett tydligt och enhetligt angreppssätt i arbetet med intern kontroll.
- Utarbeta riktlinje om att samtliga förtroendevalda ska delta i arbetet med risk- och väsentlighetsanalyser. Detta arbete föregår fastställande av internkontrollplaner. Detta har påtalats av revisionen tidigare år.
- Tillvarata den potential som nätverket för internkontrollhandläggare faktiskt har för att sprida goda exempel.
- Uppdra till nämnderna att verka för att samtliga förtroendevalda har kännedom om webb utbildningar kring intern kontroll och riskanalyser och att de genomför dessa.
- Uppmana samtliga nämnder att återrapportera flera gånger per år, för att på det sättet integrera internkontrollarbetet i nämndens eget arbete och därmed tydliggöra förtroendevaldas ansvar.

del av @
Bd au ut not sp kl Pb

Granskning av kommunens rutiner/processer/ uppföljning av nämndernas nettokostnader

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska utbildningsnämndens, äldre-
nämndens, omsorgsnämndens, arbetsmarknadsnämndens, socialnämndens samt gatu- och samhälls-
miljönämndens rutiner och processer för att följa upp och hantera nettokostnader. Uppdraget ingår i
revisionsplanen för år 2019.

Den samlade bedömningen är att Uppsala kommuns nämnder till betydande del har ändamålsenliga
och tillräckliga rutiner/processer vad gäller kontroll över/uppföljning kring nettokostnadernas för-
ändring. Befintliga rutiner och processer vad gäller nettokostnader, deras förändring, ekonomiska
uppföljningar och åtgärdsplaner bedöms till betydande del utgöra en ändamålsenlig verksamhets- och
ekonomistyrning utifrån fullmäktiges mål.

Granskningen visar att det finns övergripande styrande dokument och processer som samtliga näm-
nder ska förhålla sig till för att följa upp nettokostnader och eventuella budgetavvikelser. Detta, till-
sammans med ekonom- och controllerstöd, bedöms till betydande del kunna säkerställa en ändamåls-
enlig verksamhets- och ekonomistyrning. Dock bör det inte uteslutas att nya särskilda och framförallt
verksamhetsspecifika rutiner och processer kan upprättas.

Granskningen visar att kommungemensamma uppföljningsrutiner i tillräcklig utsträckning stödjer
analyser av nämndernas ekonomiska ställning. De nämnder som under året visat underskott har iden-
tifierat särskilda kritiska poster för uppföljning och vidtagit åtgärder för att balansera den negativa
avvikelsen mot beslutad budget. Underskottsnämnderna har även bjudits in till möten med kommun-
styrelsen, kommunfullmäktige och kommunledningen för att redovisa ekonomiskt läge, prognos och
hur nämnden ska komma till rätta med avvikelsen.

Vi lämnar följande rekommendationer:

1. Säkerställa att jämförelser av den egna verksamheten även görs med relevanta verksamheter i
andra kommuner,
2. Sprida goda exempel på rutiner och processer, till exempel omsorgsnämndens uppföljnings-
mall, samt
3. Överväga att upprätta verksamhetsspecifika rutiner och processer för uppföljning och hante-
ring av nettokostnader.

Granskning av kommunens arbete med etablering och integration

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens pro-
cesser och rutiner kring etablering och integration av asylsökande med särskilt fokus på ensamkom-
mande unga utan uppehållstillstånd. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunens arbete med att
stötta nyanlända med uppehållstillstånd i allmänhet och ensamkommande ungdomar i synnerhet att
integreras och etableras i samhället och arbetslivet i stort fungerar bra, men att det behöver utvecklas
på ett par punkter. Då det i stor utsträckning saknas underlag för att avgöra i vilken mån dessa olika
grupper är etablerade och integrerade, ligger bedömningen dock på en mer övergripande nivå.

Generellt behöver styrningen, uppföljningen, samordningen och samverkan utvecklas för att uppnå
en effektiv etablering och integration för olika grupper av nyanlända, inklusive ensamkommande
barn. Kommunen bör i sin kommande handlingsplan för effektiv etablering och snabb och jämställd

Handwritten signatures and initials in blue ink.

integration bygga vidare på det arbete som 2016-2017 genomfördes inom ramen för en tidigare handlingsplan, samt kriterier för god verksamhetsstyrning. Bl.a. bör en tydlig ansvarsfördelning säkerställas, liksom tydliga mål och resultatuppföljning. Vidare bör en kommunikationsstrategi tas fram med fokus på att säkra en anpassad kommunikation som når fram till olika målgrupper både internt och externt. Med en sådan inriktning bedömer vi förutsättningarna för kommunen att ta nästa steg mot en hållbar etablering och integration som goda.

Vi lämnar följande rekommendationer:

1. Kommunstyrelsen bör genom den nya handlingsplanen tillse att kommunens arbete för etablering och integration är effektivt och ändamålsenligt utifrån granskningens kriterier för god verksamhetsstyrning.
2. I enlighet därmed bör kommunstyrelsen säkerställa en tydlig ansvarsfördelning för arbetet samt vid behov göra revideringar av gällande reglemente.
3. Vidare bör kommunstyrelsen i den nya handlingsplanen: - definiera begrepp och målbilder för att internt och externt tydliggöra vad effektiv etablering och god integration innebär i och för Uppsala kommun, - formulera tydliga och uppföljningsbara mål samt säkerställa att såväl genomförandet av aktiviteter som resultatutveckling och måluppfyllelsen de facto följs upp, - bygga vidare på de medskick som lämnats i överlämningsdokument kopplat till den förra handlingsplanen och projekt Agata, samt - inkludera framtagandet av en kommunikationsstrategi för etablering och integration, där ett syfte bör vara att säkra en anpassad kommunikation som når fram både till de olika målgrupperna, medarbetare i kommunkoncernen som i sina roller kan bidra till processen och externa aktörer.
4. Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden bör stärka samverkan med näringslivet, både kopplat till etableringen av nyanlända kvinnor och män på arbetsmarknaden och mer långsiktigt för en framgångsrik integration och en socialt hållbar utveckling av kommunens olika stadsdelar.
5. Arbetsmarknadsnämnden bör i framtida överenskommelser och avtal med externa aktörer utveckla mål och uppföljning för att bättre kunna följa resultat och effekter som grund för att kontinuerligt utveckla arbetssätt och insatser, sprida och skala upp goda erfarenheter.

Granskning av bostadsförsörjning samt hållbarhetsaspekter inom samhällsbyggande

KPMG har av Uppsalas kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av mål- och budgetstyrning utifrån möjligheter till bostadsbyggande i Uppsala kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd uppföljning är den sammanfattande bedömningen att förutsättningar för att arbeta strategiskt och relevant finns inom revisionsfrågornas områden. Uppsala kommun har goda förutsättningar inför arbetet med kommunens expansion men står inför ett antal stora utmaningar att hantera. Exempel på utmaningar är matchningen mellan utbudet och efterfrågan på de bostäder som finns och kommer att byggas, säkra kompetensförsörjningen inom kommunal service på landsbygden samt kostnadseffektiv och miljömässig utbyggnad av kommunens infrastruktur. Generellt behöver kommunikation och samarbete mellan bolag, förvaltningar, ledningsorgan och andra berörda aktörer stärkas för att skapa bäst förutsättningar och hållbara lösningar. Projektstyrningsmodeller och modeller för investeringar kopplade till projekt kan ses över framöver och kommuniceras med samtliga som

involveras i investeringsarbete. Uppföljningar och kommunikering av Uppsalapaketet inåt i organisationen förordas.

Rapporten pekar ut några utvecklingsområden:

- Formalisera processen och ta fram rutin för internremisser och dialog i syfte att säkerställa informationsinhämtning inom områden där flera kompetenser och ansvarsområden överlappar varandra, bland annat inom vattenfrågor.
- Skapa strukturerad kommunikation kring investeringsprojekt och vilken formalia som styr investeringar i kommunen. Projektprocessen bör vara välkänd och användas av alla som driver investeringsprojekt i kommunen. Vid behov kan även funktionaliteten i modellen för investeringsprojekt ses över.
- Säkerställ att Uppsalapaketet återrapporteras kontinuerligt till ansvariga beslutande organ i kommunen.
- På sikt arbeta för att säkerställa flexibilitet i Uppsalapaketet där utvärdering och viss modifiering utifrån eventuella skiftande förutsättningar blir möjlig. Analysera vilka delar av projektet som framåt tillhör en projektorganisation och vilka som bör införlivas i en driftsorganisation.
- Bibehåll och utveckla de bostadspolitiska målen och aktiviteterna kopplade till dessa för att hålla bostadsutvecklingen så relevant kopplad till verklighet och reella förutsättningar som möjligt.

Granskning av övergripande kontroller i redovisningen

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens övergripande kontroller i redovisningen.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att ekonomi- och redovisningsfunktionerna är organiserade på ett sätt som ger goda förutsättningar för en hög kvalitet i redovisningen. De instruktioner rörande löpande bokföring, månadsbokslut, delårsrapporter och årsredovisning som tillgängliggörs ger goda förutsättningar för en rättvisande redovisning. Utrymme för förstärkt kontroll finns dock.

Inom följande områden rekommenderar vi att åtgärder vidtas:

- Exploateringsverksamheten:

- En detaljerad tidplan bör fastställas för upphandling och implementering av ändamålsenligt systemstöd.
- Det måste säkerställas att redovisningen är avstämd och korrekt även fram till det att systemstödet är på plats. Nya rapportmallar har tagits fram och första skarpa test blir i delårsbokslutet per 31 augusti 2019.
- Systemstöd behöver även tas fram för snabba och tillförlitliga kalkyleringar av markförsäljningar och investeringar i infrastruktur m m. Vissa mallar har framtagits.
- Bevakning och planering för hantering av föreslagna ändringar av regler rörande periodiseringar.

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page.

-Koncernredovisningen

- En anpassning av avskrivningar på byggnader i koncernen bör ske så att samma bedömningar om livslängd m m som tillämpas i bolagen även tillämpas i koncernen, vilket innebär att komponentmetoden ska tillämpas även i koncernen, i enlighet med de krav som gäller även för kommunen.
- Hantering av de felaktiga avskrivningar som skett i koncernen under några år och som ligger kvar i bokförda värden och eget kapital.
- Införande av anläggningsregister för koncernens byggnader.
- Samtliga åtgärder bör vara genomförda för genomslag i årsbokslutet för 2019. Ett arbete har inletts av kommunen och pågår för att utreda och analysera koncernmässiga värden med tillämpning av komponentmetoden.

- Manuella bokföringsorder:

- Manuella bokföringsorder har större risk för fel än andra transaktioner och avser ofta stora belopp. Trots det attesteras inte dessa bokföringstransaktioner med systematik.
- Vi rekommenderar att transaktioner över visst belopp attesteras digitalt. o Vi rekommenderar efterkontroll av ett urval av manuella bokföringsorder.
- Vi rekommenderar att efterkontroller sker även som del av de årliga planerna för uppföljning av intern kontroll.

- Organisation och ansvar:

- Vi rekommenderar att ett tydligt avstämningsansvar för balansräkningens konton och även verksamheternas resultaträkningar definieras och uttalas. Det är vår bedömning att en otydlighet i uppdrag och ansvar kan ha haft betydelse för att exploateringsredovisningen under många år varit felaktig.

- Ny lag om kommunal redovisning och bokföring:

- Förberedelser för utformning och uppdatering av årsredovisningen för 2019 måste ske i god tid och bör vara genomförda innan årsskiftet 2019/2020.

Se lista
Bo Au [signature]

Uppföljning av revisionsrapporter 2016-2017

KPMG har av Uppsalas kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av ett antal tidigare genomförda granskningar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

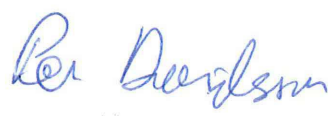
Efter genomförd uppföljning är vår sammanfattande bedömning att berörda nämnder övergripande har arbetat aktivt med de rekommendationer som lämnades i samband med de tidigare granskningarna. Det förefaller dock finnas mer att göra för att säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtagits utifrån varje rekommendation.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser, från kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, omsorgsnämnden och äldrenämnden.

Rapporter och missivbrev har skickats till granskade nämnder samt till kommunfullmäktige för kännedom.

Under året har revisionen även genomfört en förstudie rörande implementeringen av barnkonventionen.

Uppsala den 21 april 2020

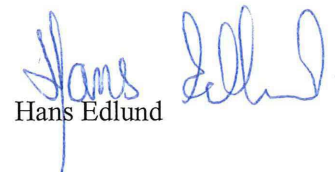

Per Davidsson

Lars-Olof Lindell

Magnus Andersson

Lise-Lotte Argulander

Berit Danielsson

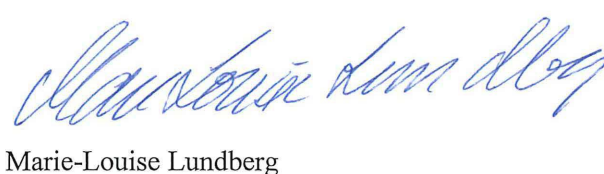

Hans Edlund

Ove Heimfors

Alf Karlsson

Karolina Larfors

Tommy Larsson

Marie-Louise Lundberg

Kommunrevisionen

Till Kommunfullmäktige i Uppsala kommun

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av kommunfullmäktige valda revisorer i Uppsala, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunstyrelsen och nämnderna under år 2019. Genom av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer har även kommunens helägda bolag granskats. KPMG har biträtt oss vid revisionen.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål, samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, God revisionssed i kommunal verksamhet 2018 och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Resultatet av granskningen redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Årets redovisade resultat i kommunen är +475 mnkr. Årets budgeterade resultat uppgick till +288 mnkr. Flertalet styrelser och nämnder redovisar positiva resultat eller resultat nära budget. Underskott redovisas dock av gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden. Kommunens finansiella mål rörande resultat på minst 2 procent uppnåddes men inte målet att skulden per invånare inte ska öka mer än 5 procent. Målet rörande soliditet i kommunkoncernen nåddes men lämplig nivå bör ses över efter de korrigeringar av eget kapital som skett genom rättelser av exploateringsredovisningen och ändrad redovisningsprincip för avskrivningar i kommunkoncernen de senaste åren. Kommunkoncernen har idag en soliditet som är högre än tidigare eftersträvad nivå.

Justerat för jämförelsestörande poster ökade verksamhetens nettokostnader med 5,8 procent, samma nivåökning som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Vi ser positivt på att nettokostnaderna under 2019 inte ökat snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning men anser att den fortsatta höga kostnadsutvecklingen i förhållande till intäkterna är oroande. Låneskulden per invånare har ökat mer än det fastställda målet och kommunkoncernen står inför mycket stora investeringar under lång tid framöver, som del av kommunens tillväxt. De beslutade förändringarna i det kommunalekonomiska utjämningsystemet kommer att missgynna Uppsala kommun jämfört med tidigare regler. Efter verksamhetsårets utgång har en viruspandemi utbrutit med ännu oöverblickbara konsekvenser för verksamheter och ekonomi. Bland annat kan förutses att kommunens skatteintäkter under en tid kommer att bli lägre än tidigare prognoser och att kostnaderna för omsorg kommer att bli högre.

I revisionsberättelsen för 2018 riktade tio revisorer anmärkning mot kommunstyrelsen för allvarliga brister i exploateringsredovisningen, en revisor avstyrkte ansvarsfrihet. Under 2019 har arbetet med genomlysning och rättningar av exploateringsredovisningen slutförts. Vår bedömning är att redovisningen av exploateringsverksamheten i allt väsentligt är korrekt i årsredovisningen. Det är nu viktigt att kvaliteten på styrning,

*Del av ut
Bo Am Uppala R 12/19*

Kommunrevisionen

uppföljning och redovisning av exploateringsprojekt upprätthålls även framöver. Vi understryker vikten av att månatliga avstämningar sker av projektredovisningen och att upphandlat systemstöd implementeras under 2020.

I revisionsberättelsen för 2018 kommenterade vi även brister i årsredovisningens innehåll och struktur. Under 2019 har revisionen utöver granskningarna av delårsrapport och årsredovisning även genomfört två framtätsyftande granskningar med inriktning mot specifika redovisningsfrågor, *granskning av övergång till lag om kommunal bokföring och redovisning* samt *granskning av komponentavskrivningar i koncernredovisningen*. Vår bedömning är att årsredovisningen för 2019 i allt väsentligt följer lag och god sed och ger en rättvisande bild av kommunens verksamhet och ekonomi. Fortsatt utveckling bör dock ske, i enlighet med KPMGs rekommendationer i granskningsrapporten över årsredovisningen.

Fullmäktige har fastställt nio inriktningsmål. I årsredovisningen ges en redogörelse för nämndernas arbete med de 116 uppdrag som fastställts av fullmäktige och över trenderna för de 71 indikatorer som används för att mäta utvecklingen inom inriktningsmålen. Kommunstyrelsen bedömer att kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

Styrmodellen med fleråriga inriktningsmål och uppdrag innebär att slutsatser rörande måluppfyllelse för ett enskilt år är svåra att dra. För 2019 redovisas inte utfall avseende 38 av de 71 indikatorer som följs. För de 33 indikatorer där utfall redovisas avseende 2019 ges ingen jämförelse med utfall 2018 eller annat tidigare år. I stället redovisas trender som kan gå i en annan riktning än utfallet för det enskilda året 2019. Det är därmed svårt att uttolka och utvärdera måluppfyllelsen.

Sammantaget med övrig granskning av verksamheten som utförts av revisionen under året bedömer vi utfallet som förenligt med målen. Vi rekommenderar dock att presentationen i kommande årsredovisningar görs mer transparent för att underlätta för läsaren att göra en egen bedömning av måluppfyllelsen under verksamhetsåret.

Vi har i tidigare revisionsberättelser kommenterat brister i den interna kontrollen. Under 2019 har kommunstyrelsen fortsatt arbetet med att stärka den interna kontrollen och aktivt följt nämndernas arbete med intern kontroll. Utifrån den granskning revisionen genomfört under 2019 bedömer vi att arbetet med den interna kontrollen i kommunstyrelsen och i nämnderna stärkts men att den interna kontrollen fortfarande behöver utvecklas, framför allt vad gäller systematisering samt djup och bredd i de riskanalyser som görs.

Vi lyfter även fram den särskilda granskning revisionen gjort av *hantering och kontroll av anställdas bisysslor*. Av rapporten framgår att kommunen endast identifierat ca två procent av de bisysslor som identifierats av KPMG i den genomförda granskningen. Vår bedömning är att kommunen därmed utsätter sig för en stor risk för oegentligheter. Det finns också en stor risk för att allmänhetens förtroende för kommunen som helhet skadas.

I rapporter över verksamheten i flera av de kommunala bolagen har lekmannarevisorer till bolagsstämmorna framfört vikten av att bolagen bättre än nu involveras i samhällsplaneringsfrågor i Uppsala kommun. Det är av vikt att kommunen tillser att så sker, särskilt med tanke på kommunens kommande stora exploaterings- och planeringsprojekt.

Kommunrevisionen

Som bilaga till revisionsberättelsen bifogas KPMGs samtliga granskningsrapporter under året.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Uppsala kommun bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna för 2019 i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att kommunstyrelsens och övriga nämnders interna kontroll behöver utvecklas ytterligare.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, nämnder och enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

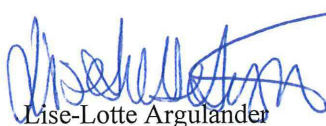
Per Davidsson har pga jäv inte deltagit i granskningen av utbildningsnämnden och äldrenämnden.

Uppsala den 21 april 2020

Per Davidsson
Ordförande

Lars-Olof Lindell
Vice ordförande

Magnus Andersson

Lise-Lotte Argulander

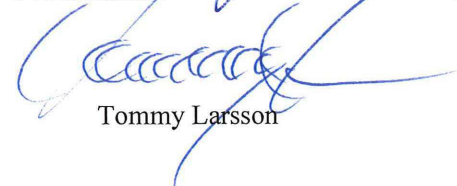

Berit Danielsson

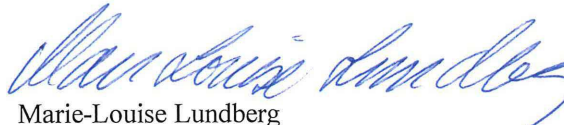

Hans Edlund

Ove Heimfors

Alf Karlsson

Karolina Larfors

Tommy Larsson

Marie-Louise Lundberg

KOMMUNREVISIONEN
Missivskrivelse

Datum: 2020-04-17
Diarienummer: KRN-2019/63

Mottagare
Kommunstyrelsen för yttrande

Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av bokslut och årsredovisning 2019

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens årsredovisning för 2019. Uppdraget har ingått i revisionsplanen för år 2019.

Resultatet av granskningen

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt tre övergripande finansiella mål;

- Resultatet ska vara 2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Utfallet blev 2,6 procent. Målet nås.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden i kommunkoncernen ska ligga på 15-17 procent. Utfallet i bokslutet för 2019 är 19 procent. Målet nås.
- Skuldutvecklingen ska begränsas till 5 procent årligen. Utfallet 2019 blev 5,8 procent. Målet nås inte.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet för de finansiella målen 2019 är förenligt med fullmäktiges mål.

Mål för verksamheten

Fullmäktige har fastställt nio inriktningsmål och 115 uppdrag som syftar till att bidra till att nå målen. Uppfyllelsen av målen mäts med totalt 71 indikatorer. Av dessa är 38 inte uppmätta under 2019. För de som har ett aktuellt värde har 8 en positiv trend och 3 en negativ trend medan 22 är trendmässigt oförändrade.

Om analysen inkluderar trender för indikatorer som inte mätts under 2019 kommer vi fram till att 23 har positiv trend, 6 negativ och 42 är trendmässigt oförändrade.

I årsredovisningens bilaga med detaljerad redovisning av uppdrag och indikatorer framhålls att indikatorerna ska ses som ett *komplement* till nämnders och

bolagsstyrelsers rapportering inom sina ansvarsområden och att utvärderingen ska ske genom en samlad bedömning av arbete med uppdrag och resultat enligt indikatorer.

En sådan modell innebär enligt vår uppfattning revisorernas uppgift att uttala sig om måluppfyllelsen blir mycket svår. Det finns ingen objektiv mätmetod som kan användas för utvärderingen. Det saknas definition över hur många indikatorer som ska ha ett visst utfall för att ett visst mål ska anses uppnått eller inte uppnått.

Vår bedömning är att resultatet för verksamhetsmålen sammantaget är förenligt med av fullmäktige fastställda mål, baserat på de indikatorer som används för mätning. Bedömningen bygger på en sammanvägning av de redovisade utfallen för indikatorer, redovisning av utförda och pågående uppdrag och övrig granskning av verksamheten som utförts av revisionen under året.

Vår sammantagna bedömning

I förvaltningsberättelsen gör kommunstyrelsen bedömningen att kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

Sammantaget bedömer även vi att kommunkoncernen har haft en god ekonomisk hushållning under 2019, utifrån de mål och indikatorer som fastställts av fullmäktige.

Lag och god redovisningssed

Lagen om kommunal bokföring och redovisning tillämpas för första gången i denna årsredovisning. Vår sammanfattande bedömning är att årsredovisningen i stort är upprättad i enlighet med lagen och god redovisningssed.

Årsredovisningen har ett innehåll som följer lagen, en struktur som ger överskådlighet och innehållet ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens ekonomiska ställning. Utrymme för förbättringar finns dock (se KPMGs granskningsrapport, avsnitt 5 och 6).

I slutet av 2019 fastställde Rådet för kommunal redovisning, RKR, rekommendation RKR R2 Intäkter. Enligt denna rekommendation ska exploateringsinkomster som erhålls via avtal med extern part eller genom uttag av gatukostnadsersättning intäktsföras i sin helhet när infrastrukturen färdigställts. Principändringen skulle få beloppsmässigt mycket stora konsekvenser för kommunens resultat- och balansräkningar. Kommunen har valt att i bokslutet för 2019 behålla tidigare tillämpad princip, en princip som även RKR tidigare ansåg korrekt. RKR R2 är bindande från och med räkenskapsåret 2020 vilket innebär att Uppsala kommun för 2019 inte avviker från lag eller god sed.

Övriga iakttagelser

Våra övriga viktigaste iakttagelser och synpunkter:

- Kommunens resultat för 2019 är ett överskott på 475 mnkr, att jämföra med +429 mnkr 2018. Både 2019 och 2018 har påverkats av stora jämförelsestörande poster.
- Jämförelsestörande poster 2019 är bland annat nedskrivning av markvärde i området Ulleråker -191 mnkr och vinst vid försäljning av andelar i Brf Leopold

134 mnkr. Exploateringsverksamheten gav överskott från markförsäljningar. Exklusive denna typ av poster uppgick resultatet till +323 mnkr, att jämföra med +271 mnkr 2018.

- Resultatet för kommunkoncernen uppgår till +635 mnkr, ungefär samma nivå som 2018 då resultatet blev +629 mnkr. Bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB med dotterbolag har ett resultat på +167 mnkr, varav Uppsalahem +169 mnkr.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden är oförändrad i kommunen. I kommunkoncernen har soliditeten inklusive pensionsåtaganden ökat något och ligger nu högre än det finansiella målet. Nytt måltal bör fastställas för detta mått.
- Större resultatavvikelse mot budget redovisas av kommunstyrelsen +142 mnkr, utbildningsnämnden +65 mnkr, gatu- och samhällsmiljönämnden -47 mnkr, omsorgsnämnden -60 mnkr, äldrenämnden -8 mnkr och socialnämnden -25 mnkr.
- I rapporter över verksamheten i flera av de kommunala bolagen har lekmanrevisorerna till bolagsstämmorna framfört vikten av att bolagen bättre än nu involveras i samhällsplaneringsfrågor i Uppsala kommun. Det är av vikt att kommunen tillser att så sker, särskilt med tanke på kommunens kommande stora exploaterings- och planeringsprojekt.

Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer:

- Modellen för utvärdering av måluppfyllelse bygger på en sammanvägd bedömning av uppdrags genomförande och indikatorers utveckling över tid. Årsredovisningen innehåller en redogörelse för status i beslutade uppdrag men det görs ingen direkt koppling till effekter, dvs mål. Hälften av indikatorerna är inte uppmätta under 2019. Konsekvensen av att en tydlig utvärdering inte görs av effekterna blir bland annat svårigheter för den politiska majoriteten att redovisa resultatet av sin styrning och för minoritet och allmänhet att pröva resultatet. Även revisorerna får en mycket svår uppgift i sin utvärdering av måluppfyllelsen, ännu mer så när hälften av indikatorerna, som skulle kunna visa objektiva utfall, inte har mätts under året.
- Årsredovisningen för 2019 håller en hög kvalitet. Utrymme för ytterligare förbättringar finns dock, bland annat
  - Redovisningen av vilka bolag som ingår i koncernredovisningen kan göras tydligare
  - Investeringsredovisningen ska enligt LKBR vara ett eget avsnitt, inte ingå i förvaltningsberättelsen. Även innehållet i investeringsredovisningen bör utvecklas, bland annat med efterkalkyler över större investeringsprojekt, inkluderande jämförelse med ursprunglig investeringsbudget.

- Uppställningen av avstämningen mot balanskravet bör följa den tabell som rekommenderas av RKR
- Redovisningen av privata utförare kan utvecklas ytterligare.
- Vår bedömning är att redovisningen av markexploateringen i allt väsentligt är korrekt i årsredovisningen. I början av 2020 har system upphandlats som stöd för styrning, uppföljning och redovisning av projekt. Vi rekommenderar att kommunen fortsatt upprätthåller den kvalitet som nu nåtts, bland annat med månatliga avstämningar av projektredovisningen.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser från kommunstyrelsen utifrån ovanstående rekommendationer senast 2020-08-31 till kommunrevisionen@ uppsala.se.

För kommunrevisionen

Per Davidsson, ordförande

Granskning av bokslut och årsredovisning 2019

Revisionsrapport

Uppsala kommun

KPMG AB

2020-04-17

Antal sidor 45

Uppsala kommun granskn rapp årsredovisning 2019.docx

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Innehållsförteckning

1	Inledning och sammanfattning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Pandemin	1
1.3	God ekonomisk hushållning	2
1.3.1	Finansiella mål	2
1.3.2	Mål för verksamheten	2
1.3.3	Vår sammantagna bedömning	3
1.4	Lag och god redovisningssed	3
1.5	Övriga iakttagelser	3
1.6	Rekommendationer	4
2	Uppdraget	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Syfte och revisionsfrågor	5
2.3	Avgränsning	5
2.4	Revisionskriterier	6
2.5	Ansvarig nämnd	6
2.6	Projektorganisation	6
2.7	Metod	7
3	Måluppföljning	7
3.1	Lagregler	7
3.2	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	8
3.2.1	Finansiella mål	8
3.2.2	Verksamhetsmål	8
4	Balanskravet	13
5	Efterlevnad av lag och god redovisningssed	13
5.1	Ny lag om kommunal bokföring och redovisning	13
5.2	Exploateringsredovisning	13
5.2.1	Styrning, uppföljning och redovisning	13
5.2.2	Redovisning av exploateringsinkomster	14
5.3	Komponentavskrivning i koncernredovisningen	15
6	Årsredovisningen	16
7	Resultaträkning	17
7.1	Utfall 2015-2019	17
7.2	Jämförelse med budget och prognos för 2019	19

Uppsala kommun granskn rapp årsredovisning 2019 200417.docx

i

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

7.3	Sammanställd resultaträkning	20
8	Balansräkning	21
8.1	Kommunens balansräkning	21
8.2	Sammanställd balansräkning	22
9	Investeringar	22
10	Kassaflödesanalys	23
11	Pensionsåtaganden som ansvarsförbindelser	23
12	Driftsredovisning	24
12.1	Utfall på nämndnivå med prognosjämförelse	24
12.2	Nämndvis uppföljning av ekonomi och uppdrag	25
12.2.1	Kommunstyrelsen	26
12.2.2	Gatu- och samhällsmiljönämnden	27
12.2.3	Valnämnden	29
12.2.4	Plan- och byggnadsnämnden	30
12.2.5	Miljö- och hälsoskyddsnämnden	31
12.2.6	Räddningsnämnden	32
12.2.7	Namngivningsnämnden	33
12.2.8	Utbildningsnämnden	34
12.2.9	Arbetsmarknadsnämnden	36
12.2.10	Kulturnämnden	38
12.2.11	Idrotts- och fritidsnämnden	39
12.2.12	Äldrenämnden	40
12.2.13	Omsorgsnämnden	41
12.2.14	Socialnämnden	43
12.2.15	Överförmyndarnämnden	44

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

1 Inledning och sammanfattning

1.1 Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna prövar om verksamheten sköts ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag har varit att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna underlag för revisionsberättelsen.

1.2 Pandemin

Vid tidpunkten för denna rapport avlämnande härjar en Corona-pandemi, vilket föranleder några kommentarer:

- Fokus ligger nu på att hantera akuta frågor. Så småningom behöver en analys göras av framtida förutsättningar för hantering av pandemier och andra potentiella hot. En sådan analys kommer sannolikt att visa behov av förstärkningar av beredskap, skydd och kontroller. Våra uttalanden i denna rapport måste läsas med denna reservation.
- Ekonomin i den framtida verksamheten kommer att påverkas både av minskade skatteintäkter och ökade kostnader. Förutsättningarna idag är helt annorlunda än under 2019, både för verksamheter och ekonomi. Kommunens årsredovisning och våra bedömningar utgår ifrån de förhållanden som gällde 2019-12-31.
- God ekonomisk hushållning och en stabil ekonomi är en förutsättning för att en kommun ska kunna hantera inte bara löpande drift och utveckling utan även större kriser.
- Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning ska upplysning lämnas i årsredovisningen om händelser efter räkenskapsårets utgång. Kommunen har valt att lämna kommentarerna om pandemin i ärendeskrivelsen till kommunstyrelsens beslut om årsredovisningen. Med hänsyn till att pandemin är allmänt känd riktar vi ingen kritik rörande det.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

1.3 God ekonomisk hushållning

1.3.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt tre övergripande finansiella mål;

- Resultatet ska vara 2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Utfallet blev 2,6 procent. Målet nås.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden i kommunkoncernen ska ligga på 15-17 procent. Utfallet i bokslutet för 2019 är 19 procent. Målet nås.
- Skuldutvecklingen ska begränsas till 5 procent årligen. Utfallet 2019 blev 5,8 procent. Målet nås inte.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet för de finansiella målen 2019 är förenligt med fullmäktiges mål.

Se avsnitt 3.2.1.

1.3.2 Mål för verksamheten

Fullmäktige har fastställt nio inriktningsmål och 115 uppdrag som syftar till att bidra till att nå målen. Uppfyllelsen av målen mäts med totalt 71 indikatorer. Av dessa är 38 inte uppmätta under 2019. För de som har ett aktuellt värde har 8 en positiv trend och 3 en negativ trend medan 22 är trendmässigt oförändrade.

Om analysen inkluderar trender för indikatorer som inte mätts under 2019 kommer vi fram till att 23 har positiv trend, 6 negativ och 42 är trendmässigt oförändrade.

I årsredovisningens bilaga med detaljerad redovisning av uppdrag och indikatorer framhålls att indikatorerna ska ses som ett *komplement* till nämnders och bolagsstyrelsers rapportering inom sina ansvarsområden och att utvärderingen ska ske genom en samlad bedömning av arbete med uppdrag och resultat enligt indikatorer.

En sådan modell innebär enligt vår uppfattning revisorernas uppgift att uttala sig om måluppfyllelsen blir mycket svår. Det finns ingen objektiv mätmetod som kan användas för utvärderingen. Det saknas definition över hur många indikatorer som ska ha ett visst utfall för att ett visst mål ska anses uppnått eller inte uppnått.

Vår bedömning är att resultatet för verksamhetsmålen sammantaget är förenligt med av fullmäktige fastställda mål, baserat på de indikatorer som används för mätning. Bedömningen bygger på en sammanvägning av de redovisade utfallen för indikatorer, redovisning av utförda och pågående uppdrag och övrig granskning av verksamheten som utförts av revisionen under året.

För utförlig analys se avsnitt 3.2.2 samt avsnitt 12.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

1.3.3 Vår sammantagna bedömning

I förvaltningsberättelsen gör kommunstyrelsen bedömningen att kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

Sammantaget bedömer även vi att kommunkoncernen har haft en god ekonomisk hushållning under 2019, utifrån de mål och indikatorer som fastställts av fullmäktige.

1.4 Lag och god redovisningssed

Lagen om kommunal bokföring och redovisning tillämpas för första gången i denna årsredovisning. Vår sammanfattande bedömning är att årsredovisningen i stort är upprättad i enlighet med lagen och god redovisningssed.

Årsredovisningen har ett innehåll som följer lagen, en struktur som ger överskådlighet och innehållet ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens ekonomiska ställning. Utrymme för förbättringar finns dock (avsnitt 5 och 6).

I slutet av 2019 fastställde Rådet för kommunal redovisning, RKR, rekommendation RKR R2 Intäkter. Enligt denna rekommendation ska exploateringsinkomster som erhålls via avtal med extern part eller genom uttag av gatukostnadsersättning intäktsföras i sin helhet när infrastrukturen färdigställts. Principändringen skulle få beloppsmässigt mycket stora konsekvenser för kommunens resultat- och balansräkningar. Kommunen har valt att i bokslutet för 2019 behålla tidigare tillämpad princip, en princip som även RKR tidigare ansåg korrekt. RKR R2 är bindande från och med räkenskapsåret 2020 vilket innebär att Uppsala kommun för 2019 inte avviker från lag eller god sed (5.2).

1.5 Övriga iakttagelser

Våra övriga viktigaste iakttagelser och synpunkter:

- Kommunens resultatet för 2019 är ett överskott på 475 mnkr, att jämföra med +429 mnkr 2018. Både 2019 och 2018 har påverkats av stora jämförelsestörande poster (avsnitt 7.1).
- Jämförelsestörande poster 2019 är bland annat nedskrivning av markvärde i området Ulleråker -191 mnkr och vinst vid försäljning av andelar i Brf Leopold 134 mnkr. Exploateringsverksamheten gav överskott från markförsäljningar. Exklusive denna typ av poster uppgick resultatet till +323 mnkr, att jämföra med +271 mnkr 2018 (7.1).
- Resultatet för kommunkoncernen uppgår till +635 mnkr, ungefär samma nivå som 2018 då resultatet blev +629 mnkr. Bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

med dotterbolag har ett resultat på +167 mnkr, varav Uppsalahem +169 mnkr (7.3).

- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden är oförändrad i kommunen. I kommun-koncernen har soliditeten inklusive pensionsåtaganden ökat något och ligger nu höge än det finansiella målet. Nytt måltal bör fastställas för detta mått (8.1, 8.2).
- Större resultatavvikelser mot budget redovisas av kommunstyrelsen +142 mnkr, utbildningsnämnden +65 mnkr, gatu- och samhällsmiljönämnden -47 mnkr, omsorgsnämnden -60 mnkr, äldrenämnden -8 mnkr och socialnämnden -25 mnkr (avsnitt 12).

1.6 Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer:

- Modellen för utvärdering av måluppfyllelse bygger på en sammanvägd bedömning av uppdrags genomförande och indikatorers utveckling över tid. Årsredovisningen innehåller en redogörelse för status i beslutade uppdrag men det görs ingen direkt koppling till effekter, dvs mål. Hälften av indikatorerna är inte uppmätta under 2019. Konsekvensen av att en tydlig utvärdering inte görs av effekterna blir bland annat svårigheter för den politiska majoriteten att redovisa resultatet av sin styrning och för minoritet och allmänhet att pröva resultatet. Även revisorerna får en mycket svår uppgift i sin utvärdering av måluppfyllelsen, ännu mer så när hälften av indikatorerna, som skulle kunna visa objektiva utfall, inte har mätts under året.
- Årsredovisningen för 2019 håller en hög kvalitet. Utrymme för ytterligare förbättringar finns dock, bland annat
  - Redovisningen av vilka bolag som ingår i koncernredovisningen kan göras tydligare
  - Investeringsredovisningen ska enligt LKBR vara ett eget avsnitt, inte ingå i förvaltningsberättelsen. Även innehållet i investeringsredovisningen bör utvecklas, bland annat med efterkalkyler över större investeringsprojekt, inkluderande jämförelse med ursprunglig investeringsbudget.
  - Uppställningen av avstämningen mot balanskravet bör följa den tabell som rekommenderas av RKR
  - Redovisningen av privata utförare kan utvecklas ytterligare.
- Vår bedömning är att redovisningen av markexploateringen i allt väsentligt är korrekt i årsredovisningen. I början av 2020 har system upphandlats som stöd för

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

styrning, uppföljning och redovisning av projekt. Vi rekommenderar att kommunen fortsatt upprätthåller den kvalitet som nu nåtts, bland annat med månatliga avstämningar av projektredovisningen.

2 Uppdraget

2.1 Bakgrund

Vi har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2019. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

De förtroendevalda revisorerna prövar enligt 12 kap KL¹ om verksamheten sköts ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag har varit att granska årsredovisningen för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Syftet har även varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

2.3 Avgränsning

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR² och Skyrev³.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen.

Granskningen har inte haft som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

¹ Kommunallag (2017:725)

² Sveriges Kommuner och Regioner

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Granskningen av uppdrag och mål har utgått ifrån att faktaredovisningen i årsredovisningen är korrekt.

2.4 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag och Lag om Kommunal Bokföring och Redovisning, LKBR
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har även bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat för verksamhet och ekonomi.

2.5 Ansvarig nämnd

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för upprättandet av årsredovisningen. I Kommunstyrelsens ansvar ingår även att säkerställa att organisation, system, rutiner och administrativa processer är ändamålsenligt utformade. Kommunstyrelsen har även ett uppsiktsansvar över övriga nämnders interna kontroll.

Kommunstyrelsen ansvarar även för sin del av årsredovisningen, dvs de siffror, texter och annan information som avser Kommunstyrelsens verksamheter och ansvar samt för den egna interna kontrollen. Övriga nämnder har ett ansvar för att de siffror, texter och annan information som avser respektive är korrekta samt den interna kontrollen i sin nämnd.

2.6 Projektorganisation

Granskningen har genomförts under ledning av Bo Ädel, auktoriserad revisor och certifierad kommunal revisor.

Rapporten är faktakontrollerad av ansvariga ekonomer vid den centrala ekonomienheten på kommunledningskontoret.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

2.7 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän, framför allt ekonomer
- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive
  - Kommunens årsredovisning
  - Kommunstyrelsens och de 14 övriga nämndernas resultat-, verksamhets- och måluppföljningar
  - Resultatrapporter totalt och för varje nämnd
  - Balansräkning med bilagor och underbilagor
- Analyser av utfall och prognosavvikelser mot budget totalt och för varje nämnd
- Analyser av nyckeltal för verksamhet och ekonomi totalt och för varje nämnd för att bedöma om resultatet är förenligt med av fullmäktige beslutade
  - Finansiella mål
  - Verksamhetsmål
  - Uppdrag
- Analys av rimlighet i upprättade finansiella prognoser totalt och för varje nämnd
- Stickprovsvis verifisering av väsentliga resultat- och balansposter mot specifikationer och verifikationer

3 Måluppföljning

3.1 Lagregler

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

3.2 Bedömning utifrån fullmäktiges mål

3.2.1 Finansiella mål

Kommunens finansiella mål 2019 fastställdes i dokumentet Mål och budget 2019-2021. Utfall:

- Resultatet ska vara 2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnings. Utfallet exklusive jämförelsestörande poster är 2,6 procent och målet uppnåddes.
- Soliditeten inklusive pensionsåtaganden i kommunkoncernen ska under perioden 2019-2021 ligga i intervallet 15 till 17 procent. Utfallet i bokslutet är 19 procent. Målet nåddes men soliditeten har påverkats en hel del av rättningar i exploateringsredovisningen och komponentavskrivning i koncernredovisningen. En ny målnivå bör fastställas.
- Skuldutvecklingen ska begränsas till fem procent årligen. Utfallet blev 5,8 procent och målet nåddes inte.

Vår sammantagna bedömning är att resultatet för de finansiella målen 2019 är förenligt med fullmäktiges mål.

3.2.2 Verksamhetsmål

3.2.2.1 Inriktningsmål och uppdrag

Mål och budget 2019-2021 har nio inriktningsmål och 115 uppdrag som syftar till att bidra till att nå målen. Måluppfyllelsen mäts med totalt 71 indikatorer. Statusen för varje mål bedöms utifrån dels vilka åtgärder och utvecklingsinsatser samt resultat nämnderna rapporterar, dels utifrån hur kommunfullmäktiges indikatorer har utvecklats över tid.

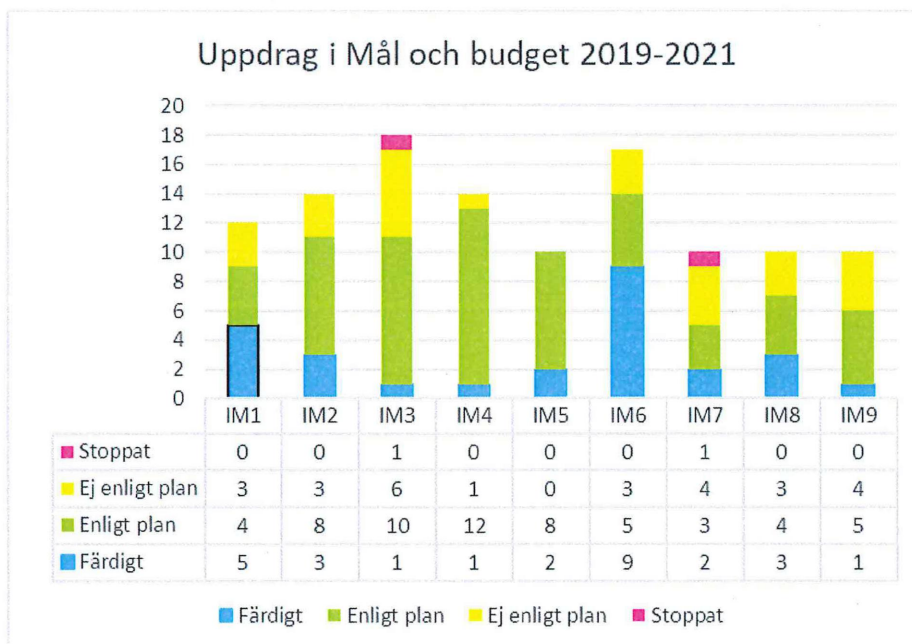
Översikt över mål och antal uppdrag för varje mål:

Inriktningsmål	Antal uppdrag
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	12
2. Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i	14
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart	18
4. Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna	14
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	10
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande	17
7. I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov	10

8. Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället	10
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	10
<i>Totalt</i>	<i>115</i>

3.2.2.2 Status för uppdrag

Översikt över kommunstyrelsens bedömning av hur uppdragen utförs i enlighet med plan:

Enligt årsredovisningen är 27 uppdrag genomförda och 59 uppdrag följer plan medan 27 inte följer plan. Uppdragen som inte följer plan uppges framför allt vara försenade i en mindre utsträckning.

Två av uppdragen har inte kunnat genomföras, på grund av gällande lagstiftning.

Baserat på kommunstyrelsens bedömning anser vi att genomförandet av uppdrag i stort följer fullmäktiges beslut.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

3.2.2.3 Måluppfyllelse

I förvaltningsberättelsen ges under rubriken *Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten* en övergripande beskrivning av hur kommunen styrs. Avsnittet avslutas med:

Det finns ingen fördjupad bild av hur det samlade genomslaget av program, handlingsplaner och annan styrning ser ut. Därför kommer kommunen att göra en analys av styrdokument i syfte att förenkla och förtydliga den politiska styrningen. Tanken är att det ska leda till förslag till en framtida styrning som gör det enklare att hantera tvärgående frågor i den ordinarie verksamheten och därmed öka genomslaget för den politiska styrningen.

Under rubriken *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning* i förvaltningsberättelsen skrivs:

Uppsala kommunkoncern bidrar sammantaget positivt till att förverkliga kommunfullmäktiges vilja inom ramen för de resurser som finns till hands. Koncernen bedöms därför ha en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål. Samtidigt strävar koncernen självklart efter att skapa ännu mer värde per insatt krona för att långsiktigt ge goda förutsättningar för kommunens invånare, företag och organisationer.

Vidare:

Den samlade bedömningen av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete är att de kommer att uppnå övervägande delar av det som de planerat för en önskvärd utveckling inom inriktningsmålen. En klar majoritet av fullmäktiges uppdrag löper på enligt plan eller är färdiga.

För bedömning av om målen nås har fastställts totalt 71 indikatorer, med olika indikatorer för olika mål. En redovisning av statusen för dessa indikatorer ges i årsredovisningens *Bilaga 1 Uppföljning av mål och uppdrag*, tillsammans med en redovisning av status för uppdrag och även sammanvägda bedömningar av utfall för de nio inriktningsmålen.

I bilagan betonas att det är få indikatorer som är utformade på ett sätt som gör att de går att koppla samman med kommunens åtgärder under samma år. Det beror både på att indikatorerna i många fall har en eftersläpning eftersom de baseras på officiell statistik, och på att det ofta finns en fördröjning innan kommunens insatser får ett mätbart genomslag. Indikatorerna ska enligt den inledande texten i bilagan ses som ett viktigt *komplement* (vår kursivering) till nämnders och bolagsstyrelser rapportering av resultat och åtgärder inom sina respektive ansvarsområden. Indikatorerna ger en bild av hur utvecklingen ser ut över tid och jämfört med andra, liknande kommuner.

Vår kommentar: Modellen för uppföljning innebär för den som berörs av kommunens verksamheter (medborgare, brukare, anhängiga, väljare, skattebetalare m fl) och vill

Uppsala kommun

2019

KPMG AB

2020-04-17

utvärdera resultatet att en egen bedömning måste göras av inriktningsmålen innehåll, uppdragens innehåll och genomförande, indikatorernas relevans och lämplighet samt utfall för dessa indikatorer. Det finns ingen användbar objektiv mätmetod, ingen definition av hur många indikatorer som ska falla ut på visst sätt för att ett visst mål ska anses uppnått eller inte uppnått.

För de förtroendevalda revisorerna i kommunen är uppdraget enligt KL 12 kap 2§ specifikt att bedöma om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorerna ska även enligt KL 12 kap 1§ pröva om verksamheten sköts ändamålsenligt. Vad gäller av fullmäktige fastställda uppdrag faller prövningen av dessa in under ändamålsenligheten. För frågan om resultatet för målen är förenligt med fullmäktiges kan vi inte se att någon annan prövning kan göras än vad som framgår av indikatorerna.

Vi har gjort en bedömning av den redovisning av utfall för olika indikatorer som ges i bilagan till årsredovisningen. Vår utvärdering baserar sig på utfallet för mätbara mål där aktuella utfall redovisas. För de flesta mål anges i årsredovisningen som mål för året att indikatorn ska öka eller minska. Ett sätt att mäta uppfyllelsen kan då vara att titta på hur många indikatorer som har bättre utfall, sämre eller oförändrat.

I en sådan genomgång kommer vi fram till följande:

Mål	↗	→	↘	Saknas	Totalt
1	2	0	1	2	5
2	0	3	1	1	5
3	2	5	0	5	12
4	0	1	0	6	7
5	1	0	0	6	7
6	2	4	0	5	11
7	0	3	1	4	8
8	0	2	0	4	6
9	1	4	0	5	10
Summa	8	22	3	38	71

För de indikatorer som mätts under 2019 är trenden positiv mot respektive mål, för 22 indikatorer oförändrad och för tre indikatorer är trenden negativ i förhållande till målet. Av de totalt 71 indikatorerna saknas för 38 av dem, 54 procent, uppmätta tal under 2019.

Samtliga uppmätta indikatorer har ett blandat utfall. Positivt är att få indikatorer pekar i fel riktning. Om vi tillåter oss anse att åtminstone två fler indikatorer bör peka åt rätt håll jämfört med de som pekar fel för att ett mål ska ses som uppnått för året landar vi i att mål 3 och mål 6 haft en sådan utveckling under 2019.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Om summeringen görs inklusive de indikatorer där utfall för 2019 inte uppmätts men där ändå trendmässiga redovisningar görs i bilagan blir utfallet:

Mål	↗	→	↘	Totalt
1	3	1	1	5
2	0	4	1	5
3	6	6	0	12
4	1	5	1	7
5	5	2	0	7
6	2	8	1	11
7	1	6	1	8
8	2	4	0	6
9	3	6	1	10
Summa	23	42	6	71

Mål med minst två fler positiva trender än negativa blir då 1, 3, 5, 8 och 9.

Problemet i sammanhanget är att fullmäktige inte definierat hur indikatorernas utfall ska läggas samman för att ge ett sammantaget utfall. Obesvarade frågor är då:

- Väger varje enskild indikator lika mycket som var och en av alla övriga indikatorer?
- Hur stor andel av indikatorerna ska ha nått sitt mål för att ett mål ska anses ha nåtts?
- Hur stor andel av målen ska ha nåtts för att helheten av de nio målen ska ansetts ha nåtts?
- Har det någon betydelse för en indikator om utfallet är långt från eller nära ett mål?
- Etc.

Revisorernas uppgift att bedöma och uttala sig om måluppfyllelse blir därmed svår. KPMGs bedömning blir att resultatet sammantaget är förenligt med av fullmäktige fastställda mål. Bedömningen bygger på en sammanvägning av redovisade mätbara utfall för indikatorer, redovisning av utförda och pågående uppdrag och övrig granskning av verksamheten som utförts av revisionen under året.

Viktigt att notera i läsningen av Bilaga 1:

- Trendpilarna kan tolkas fel. I bilagan redovisas ett mål att någon indikator ska minska i sitt värde som en pil nedåt om målet nås.
- Läsaren kan inte på egen hand bedöma om trendpilarna är korrekta då tidigare års utfall inte redovisas i bilagan.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

- För några indikatorer där vi i tabellerna ovan redovisat → saknas jämförvärde med tidigare år inte bara i bilagan utan även av det skälet att indikatorn inte mätts tidigare.
- I några fall har en och samma indikator flera olika kategorier, t ex kvinnor/män, och indikatorns värde blir då en sammanvägning.

4 Balanskravet

Årets resultat uppgår till 475 mnkr. Efter justering för nettoresultat vid avyttring av anläggningstillgångar med 143 mnkr, framför allt BRf Leopold, blev balanskravsresultatet 332 mnkr.

Balanskravet är därmed med god marginal uppfyllt för 2019.

5 Efterlevnad av lag och god redovisningssed

5.1 Ny lag om kommunal bokföring och redovisning

I avsnitt 6 gör vi en genomgång av årsredovisningens innehåll. Vår slutsats är att årsredovisningen följer de krav som ställs i den nya redovisningslagen. Vi bedömer även i övrigt att lag och god sed följs men lämnar nedan kommentarer till områdena exploateringsredovisning respektive komponentavskrivning i koncernredovisningen.

5.2 Exploateringsredovisning

5.2.1 Styrning, uppföljning och redovisning

Uppsala kommun har under 2019 avslutat den genomlysning av exploateringsredovisningen som pågått i några år. De sista rättelserna i redovisningen skedde under årets första kvartal. Det är vår bedömning att exploateringsredovisningen per 2019-12-31 i allt väsentligt följer lag och god redovisningssed.

Efter detta omfattande arbete är det mycket viktigt att kvaliteten på styrning, uppföljning och redovisning upprätthålls även framöver. Under 2019 och 2020 har bland annat följande genomförts:

- Utbildning för projektledare i bl a styrning, uppföljning och redovisning av projekt
- Upphandling av systemstöd för styrning, uppföljning och redovisning av projekt och portföljstyrning

Systemstödet avses att implementeras under 2020 med migrering av samtliga projekt från ekonomisystemet Agresso till det nya systemet.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

I ett senare skede avser kommunen att upphandla och implementera ett kalkylverktyg.

5.2.2 Redovisning av exploateringsinkomster

5.2.2.1 Markförsäljningar

Som del av kommunens exploateringsverksamhet sker markförsäljningar, till byggföretag och till privatpersoner m fl. Dessa försäljningar ska enligt god redovisningssed redovisas som intäkt när tillträde sker. Kommunen följer god redovisningssed. Omfattningen varierar mycket från år till år. Under 2020 redovisade kommunen vinster från markförsäljningar på drygt 200 mnkr.

5.2.2.2 Andra exploateringsinkomster

Som del av exploateringsverksamheten har kommunen rätt att av fastighetsägare ta ut en gatukostnadsersättning, motsvarande självkostnaden för uppförandet av en ny gata eller väg. Kommunen träffar även avtal med byggbolag som innebär att kommunen erhåller en ersättning för den infrastruktur som uppförs i ett exploateringsområde.

I slutet av 2019 fastställde Rådet för kommunal redovisning, RKR, rekommendationen R2 Intäkter. Enligt denna rekommendation ska exploateringsinkomster som erhålls via avtal med extern part eller genom uttag av gatukostnadsersättning intäktsföras när infrastrukturen färdigställts. RKR har tidigare haft uppfattningen att inkomsten ska periodiseras och intäktsföras i takt med avskrivningarna på infrastrukturen, dvs gator, vägar, cykelbanor etc. RKR:s förändrade ställningstagande har mött stort motstånd från tillväxtkommuner med stor exploateringsverksamhet. RKR R2 är bindande från och med räkenskapsåret 2020 vilket innebär att Uppsala kommun för 2019 inte avviker från lag eller god sed.

Räkneexempel: Ny gata byggs i ett exploateringsområde, utgift 10 mnkr. Gatan finansieras till fullo med gatukostnadsersättning från de berörda fastighetsägarna. RKR anser då att kommunen ska redovisa som intäkt 10 mnkr år noll, det år gatan färdigställs. Åren därefter ska kommunen skriva av gatan med nyttjande av komponentmetoden. Kommunen får då en årlig kostnad för avskrivning från och med år 1 som inte matchas mot gatukostnadsersättningen som redan är intäktsförd år noll.

Uppsala kommun har under 2019 haft denna typ av exploateringsinkomster med ca 150 mnkr under 2019. Om RKR R2 tillämpats hade dessa inkomster höjt resultatet för 2019 med 150 mnkr och i stället sänkt kommande års resultat tills de aktuella investeringarna är färdigavskrivna.

Kommunen har i sin balansräkning totalt ca 900 mnkr som skuld avseende tidigare års periodiserade exploateringsinkomster. Om RKR R2 tillämpas från och med 2020 ska detta belopp föras om mot eget kapital. En effekt blir att kommunens framtida resultat

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

kommer att sänkas med dessa 900 mnkr, fördelat över investeringarnas livslängd. En bedömning skulle kunna vara en negativ resultatpåverkan med 20-40 mnkr per år i 20-40 år. Samtidigt kommer framtida resultat de kommande åren då nya exploateringsinkomster ska intäktsföras tidigare enligt ovan.

Kommunen lämnar följande upplysning i årsredovisningen, under avsnittet om redovisningsprinciper:

Uppsala kommun periodiserar exploateringsinkomster som via avtal med extern part knutits till uppförandet av kommunal infrastruktur och redovisar denna som en skuld. Skulden löses upp och intäktsförs mot avskrivningen. RKR 2 är inte bindande före räkenskapsåret 2020.

5.3 Komponentavskrivning i koncernredovisningen

Vi har i tidigare granskningsrapporter konstaterat att de kommunägda bolagen tillämpar komponentmetoden för avskrivning på fastigheter medan kommunkoncernen inte gör det på samma fastigheter. Under 2019 har en analys genomförts och beslut tagits att tillämpa samma principer för avskrivning i kommunkoncernen som i de enskilda bolagen. Vi har i särskild granskning följt denna fråga och i rapport daterad 21 februari gjort bedömningen att kommunens bedömningar och slutsatser är rimliga.

I granskningen av koncernredovisningen har vi kontrollerat att de korrigeringar som gjorts av avskrivningar och tidigare års eget kapital är korrekt genomförda i resultat- och balansräkningar för 2018. Justeringarna har inneburit att det egna kapitalet ökat med 402 mnkr per 2018-12-31 varav 66 mnkr förbättrat resultatet för 2018. Även resultatet för 2019 är ca 66 mnkr bättre än om tidigare tillämpade principer använts.

Vår slutsats är därmed att komponentmetoden för avskrivningar hanterats korrekt i koncernredovisningen för 2019.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

6 Årsredovisningen

Vi har granskat att innehållet på övergripande nivå i årsredovisningen motsvarar de regler om innehåll som finns i den nya lag om kommunal bokföring och redovisning:

Innehållskrav enligt LKBR	Årsredovisning 2019	Kommentar
Resultaträkning	Ja	
- Jämförelsetal f å	Ja	
- Omräkning f å om ny princip	Ja	
Balansräkning	Ja	
- Jämförelsetal f å	Ja	
- Omräkning f å om ny princip	Ja	
Kassaflödesanalys	Ja	
Noter, information om	Ja	
- Principer	Ja	
- Särredovisningar	Ja	1
- Nyttjandeperiod materiella genomsnittlig	Ja	
- Räkenskapsrevision kostnad	Ja	
- Koncernföretag	Ja	2
Driftredovisning	Ja	
- Budgetjämförelse	Ja	
Investeringsredovisning	Ja, som del av förvaltningsberättelsen	3
Förvaltningsberättelse	Ja	
- Utveckling av verksamheten	Ja	
- Viktiga förhållanden resultat och ekonomisk ställning	Ja	
- Händelser av väsentlig betydelse (under eller efter verksamhetsåret)	Ja	
- Förväntad utveckling	Ja	
- Väsentliga personalförhållanden	Ja	
<i>Inklusive sjukfrånvaro</i>	Ja	
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning	Ja	
- God ekonomisk hushållning	Ja	
<i>Inklusive utvärdering av mål och riktlinjer</i>	Ja	
- Ekonomisk ställning	Ja	
- Balanskravsutredning	Ja	4
- Den kommunala koncernen	Ja	
- Privata utförare	Ja	5

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

- 1) Särredovisningar: Kommunen har inga väsentliga särredovisningar.
- 2) Koncernföretag: Av not 9 framgår ägda bolag men det bör tydliggöras att det är dessa bolag som ingår i koncernredovisningen.
- 3) Investeringsredovisning: Detta avsnitt ska enligt LKBR vara ett eget avsnitt, inte ingå i förvaltningsberättelsen. Kommunen uppger att avsnittet är under utveckling för att kunna harmoniseras med RKR:s rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning som ska tillämpas från och med årsredovisningen för 2020.
- 4) Balanskravsutredningen: Lagen gör en uttömmande uppräkningslista av vilka typer av poster som ska läggas till eller dras ifrån i avstämningen mot balanskravet. RKR rekommenderar i sin rekommendation R15 Förvaltningsberättelse att en fullständig tabell redovisas. Kommunen har i årsredovisningen en förkortad tabell som endast innehåller justeringsraden för realisationsvinster. Rekommendationen R15 är bindande från och med 2020.
- 5) Privata utförare: Även detta avsnitt är under utveckling. Årsredovisningen innehåller information om att privata utförare finns och även omfattning, totalt. Kommunen har bedömt att upplysning om beloppsmässiga inköp per privat utförare saknar betydelse utifrån det väsentlighetsperspektiv som hänvisas till i LKBR.

Sammantaget bedömer vi att årsredovisningen har ett innehåll som följer LKBR. Årsredovisningen har även en struktur som ger överskådlighet och innehållet ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens ekonomiska ställning.

Årsredovisningen bör dock utvecklas vad gäller punkt 2-5 ovan och även rörande redovisningen av måluppfyllelse som vi kommenterar under avsnitt 3.

7 Resultaträkning

7.1 Utfall 2015-2019

Nedan redovisas en ekonomisk jämförelse för 2019 i jämförelse med fyra tidigare år:

Belopp i miljoner kronor	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens nettokostnader	-12 108	-11 346	-10 642	-10 278	-9 855
<i>Förändring i procent</i>	6,7	6,6	3,5	4,3	
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	12 381	11 704	11 181	10 580	9 747
<i>Förändring i procent</i>	5,8	4,7	5,7	8,5	
Finansnetto	202	69	43	79	165
Resultat	475	429	581	381	57
Resultat i procent av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	3,8	3,7	5,2	3,6	0,6

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Befolkningsökningen uppgick 2019 till ca 5.600 personer motsvarande ca 2,5 procent, 2018 ca 2,4 procent och 2017 ca 2,5 procent.

Det redovisade resultatet för 2019 uppgår till +475 mnkr, att jämföra med +429 mnkr 2018. I analysen av det ekonomiska utfallet är det viktigt att skilja på det resultat som uppstår genom löpande drift och dess finansiering via avgifter, skatter och statsbidrag respektive det resultat som uppkommer genom poster av enstaka eller engångskaraktär.

I det redovisade resultatet 2019 ingår följande jämförelsestörande poster, i jämförelse med 2018:

<i>Jämförelsestörande poster</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Försäljning andelar BRF Leopold	+134	
Nedskrivning mark Ulleråker	-191	
Pensionskostnader, systembyte KPA ca	+60	
Realisationsresultat och markförsäljningar m m	+149	
<i>Summa jämförelsestörande poster</i>	<i>+152</i>	<i>+158</i>
<i>Resultat exklusive jämf störande</i>	<i>323</i>	<i>271</i>
<i>Resultat i procent av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning</i>	<i>2,6</i>	<i>2,3</i>

I det redovisade resultatet 2018 ingick som större jämförelsestörande poster vinster vid försäljning av exploateringsmark, erhållen byggbonus från Boverket och kostnader hänförliga till skyfallet i juli. Resultatet korrigerat för jämförelsestörande poster uppgick till 271 mnkr vilket motsvarade 2,3 procent av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Korrigerat för jämförelsestörande poster ökade verksamhetens nettokostnader med 5,8 procent, dvs samma nivåhöjning som intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning. I längden behöver skatteintäkter m m öka minst lika mycket som nettokostnaderna. Uppsala kommun växer även starkt i befolkning och stora investeringar kommer att behöva ske i infrastruktur, bostäder, förskolor, skolor och omsorgsboenden m m. Därtill kommer demografiska förskjutningar med en åldrande befolkning och därmed ökade behov av omsorg samtidigt som andelen förvärsarbetande sjunker.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

7.2 Jämförelse med budget och prognos för 2019

Budget- och prognosjämförelse:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Utfall 2019</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Budget 2019</i>	<i>Avvikelse utfall/ budget</i>
Verksamhetens intäkter	3 077	2 834	2 583	494
Verksamhetens kostnader	-14 749	-14 668	-14 390	-359
Av- och nedskrivningar	-436	-253	-254	-182
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-12 108</i>	<i>-12 086</i>	<i>-12 060</i>	<i>-47</i>
Skatteintäkter	10 958	10 946	10 906	52
Statsbidrag och utjämning	1 423	1 424	1 424	-1
Finansiella intäkter	324	208	222	102
Finansiella kostnader	-122	-190	-202	80
<i>Resultat</i>	<i>475</i>	<i>302</i>	<i>288</i>	<i>186</i>

Större resultatavvikelse i verksamhetens nettokostnader i förhållande till budget och prognos:

- Nedskrivning mark Ulleråker -191 mnkr

I förhållande till budget:

- Pensionskostnader, systembyte KPA ca +60 mnkr
- Nettoresultat från exploateringsverksamhet ca +135 mnkr

För skatteintäkter, statsbidrag och utjämning är det slutliga utfallet 51 mnkr bättre än budget.

Finansnettot är 182 mnkr bättre än budget, vilket till största delen förklaras av vinst vid försäljning av andelar i BRF Leopold, +134 mnkr.

Redogörelse för ekonomiskt utfall i KS och nämnder ges i avsnitt 12 nedan.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

7.3 Sammanställd resultaträkning

Kommunkoncernens utfall 2019 i jämförelse med 2018:

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	<i>Not</i>	<i>2019</i>	<i>2018 omräknad</i>	<i>2018 i ÅR för 2018</i>
Verksamhetens intäkter		5 305	5 224	5 224
Verksamhetens kostnader	1	-15 738	-15 139	-15 067
Avskrivningar	2	-1 256	-951	-1 017
Verksamhetens nettokostnader		-11 689	-10 866	-10 860
Skatteintäkter		10 958	10 515	10 515
Generella statsbidrag och utjämning		1 423	1 189	1 189
Verksamhetens resultat		693	838	844
Finansiella intäkter		157	27	27
Finansiella kostnader		-215	-237	-237
Resultat efter finansiella poster		625	629	634
Skatt	1			-72
Årets resultat	2	635	629	563

- 1) Med den nya lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, ska den inkomstskatt som uppstår som kostnad i de kommunägda bolagen redovisas som del av verksamhetens kostnader i koncernredovisningen.
- 2) Från och med 2019 tillämpar kommunen komponentmetoden för avskrivning av bolagens byggnader. I och med det har de avskrivningar som redovisades förra året räknats om så att resultaträkningarna för 2018 och 2019 följer samma principer. I den omräknade resultaträkningen för 2018 är avskrivningarna 66 mnkr lägre än vad som redovisades i årsredovisningen för 2018.

Kommunkoncernens resultat på 635 mnkr är 160 mnkr högre än kommunens resultat på 475 mnkr. Bolagskoncernen Uppsala Stadshus AB med dotterbolag redovisar ett resultat på +167 mnkr. Största bidrag till kommunkoncernens och bolagskoncernens resultat kommer från Uppsalahem med ett resultat efter finansiella poster på +289 mnkr.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

8 Balansräkning

8.1 Kommunens balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk analys per 2019-12-31 i jämförelse med 2018 och 2017.

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>	<i>2017-12-31</i>
Anläggningstillgångar	23 612	20 658	17 006
Omsättningstillgångar	5 716	5 542	4085
<i>Summa tillgångar</i>	<i>29 328</i>	<i>26 200</i>	<i>21 091</i>
Eget kapital	9 672	9 213	8 196
Avsättningar	1 158	1 074	966
Långfristiga skulder	13 153	10 268	7 982
Kortfristiga skulder	5 345	5 645	3 946
<i>Summa eget kapital, avsättningar o skulder</i>	<i>29 328</i>	<i>26 200</i>	<i>21 091</i>
Ej skuldförda pensionsförbindelser	3 752	3 883	3 993
Eget kapital inkl ej skuldförda pensionsförbindelser	5 920	5 330	4 203
Likviditet	1,07	0,98	1,04
Likviditet exklusive exploateringsfastigheter	1,01	0,92	1,05
Soliditet enligt balansräkning	0,33	0,35	0,39
Soliditet inklusive pensionsåtaganden som redovisas som ansvarsförbindelse	0,20	0,20	0,20

Balansräkningen påverkades både 2017 och 2018 med väsentliga belopp av den genomlysning och de rättelser i bokföringen som gjordes av projekt i exploateringsverksamheten. Bokförda värden på anläggningstillgångar, omsättningstillgångar och eget kapital ökade. I början av 2019 genomfördes de avslutande rättningarna i bokföringen, med relativt små beloppsmässiga effekter. År 2019 och 2018 är därför jämförbara. Den stora ökningen av anläggningstillgångar och långfristiga skulder beror till största delen på utlåning till de kommunägda bolagen och motsvarande inlåning. I bolagen har medlen använts till investeringar.

Likviditetstalet ligger fortsatt omkring 1,0. I de flesta sammanhang brukar man utgå ifrån att omsättningstillgångarna bör vara minst lika stora som de kortfristiga skulderna, dvs likviditetstalet bör vara minst 1,0.

Kommunens likviditets- och soliditetstal ligger på nivåer som i jämförelse med andra kommuner är rimliga. Med hänsyn till att framför allt stora delar av fastighetsförvaltningen sker i kommunägda bolag är det dock nyckeltalen i kommunkoncernen som är mest relevanta att analysera.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

8.2 Sammanställd balansräkning

Nedan redovisas en ekonomisk jämförelse mellan 2019 och 2018.

Belopp i miljoner kronor	Not	2019-12-31	2018-12-31 omräknad	2018-12-31 i ÅR 2018
Anläggningstillgångar	1	32 431	29 999	29 596
Omsättningstillgångar		2 166	2 208	2 209
Summa tillgångar		34 597	32 207	31 805
Eget kapital	1	10 314	9 689	9 287
Avsättningar		1 658	1 500	1 500
Långfristiga skulder		15 366	13 221	13 221
Kortfristiga skulder		7 259	7 798	7 798
Summa eget kapital, avsättningar o skulder		34 597	32 207	31 805
Ej skuldförda pensionsförbindelser		3 752	3 883	3 883
Eget kapital inkl ej skuldförda pensionsförbindelser	1	6 562	5 806	5 404
Likviditet		0,30	0,28	0,28
Soliditet enligt balansräkning	1	0,30	0,30	0,29
Soliditet inklusive pensionsåtaganden som redovisas som ansvarsförbindelse	1	0,19	0,18	0,17

Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsåtaganden som ansvarsförbindelser har ökat med 1 procentenheter, som effekt av årets resultat. Genom att soliditeten de senaste åren ökat inte bara genom goda resultat utan även genom rättelser och ändrade redovisningsprinciper bör målnivån för soliditeten höjas.

9 Investeringar

Årets investeringar uppgick till 3 690 mnkr (förra året 3 610 mnkr) i kommunkoncernen varav bolagen stod för 2 834 mnkr (2 906 mnkr) och kommunen 868 mnkr (718 mnkr).

Bland större investeringar i kommunen märks KS med 230 mnkr och GSN med 197 mnkr.

Kommunkoncernens investeringsbehov de kommande åren är en stor utmaning, inte minst finansiellt. För 2019 var självfinansieringsgraden ca 50 procent mot drygt 40 procent året innan.

Beslut har fattats att avyttra ett antal kommunägda fastigheter. Försäljningsprocess pågår och ett första avtal har träffats. Avyttringen av fastigheter avser att bidra till finansieringen av kommande investeringar.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

10 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar har finansierats samt hur de har inverkat på kommunens likviditet. Av kassaflödesanalysen för 2019 framgår bland annat att kommunen investerat för 738 mnkr (förra året 880 mnkr) och att finansieringsverksamheten gett ett netto inflöde på 41 mnkr (förra året 650 mnkr). Löpande verksamhet har gett ett positivt kassaflöde med 706 mnkr (förra året -2 mnkr). Likvida medel har ökat med 9 mnkr.

Koncernen har investerat för 3 481 mnkr. Netto har dessa investeringar utöver kassaflödet från löpande verksamhet på +2 063 mnkr finansierats med extern upplåning på 1 421 mnkr. Likvida medel har ökat med 4 mnkr.

11 Pensionsåtaganden som ansvarsförbindelser

Största post bland ansvarsförbindelser är den del av pensionsförpliktelse som inte tas upp som skuld. Posten uppgår i i årsredovisningen för 2019 till 3 752 mnkr och har minskat med 131 mnkr jämfört med årsredovisningen för 2018.

Kommunen har avsatt medel till en pensionsstiftelse i syfte att användas för framtida pensionsbetalningar. Per 2019-12-31 hade avsättning till stiftelsen skett med 657 mnkr och marknadsvärdet på placeringarna uppgick då till 805 mnkr. Som en effekt av Coronapandemin har börskurser sjunkit kraftigt i början av 2020 vilket påverkat även denna stiftelses innehav. Kommunen gör bedömningen att marknadsvärdet på kommunens placeringar i stiftelsen i början av april fortfarande överstiger anskaffningsvärdet.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

12 Driftsredovisning

12.1 Utfall på nämndnivå med prognosjämförelse

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	<i>Utfall 2019</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Budget 2019</i>	<i>Avvikelse Utfall/ Budget</i>
Kommunstyrelsen	345	422	487	142
Valnämnden	6	6	6	0
Gatu- och samhällsmiljönämnden	519	511	472	-47
Plan- och byggnadsnämnden	81	74	74	-7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	24	23	24	0
Räddningsnämnden	160	161	161	1
Namngivningsnämnden	1	2	2	0
Utbildningsnämnden	5 108	5 166	5 172	65
Arbetsmarknadsnämnden	718	723	723	5
Kulturnämnden	344	345	346	2
Idrotts- och fritidsnämnden	284	287	289	5
Äldrenämnden	1 856	1 860	1 848	-8
Omsorgsnämnden	1 677	1 688	1 618	-60
Socialnämnden	763	765	738	-25
Överförmyndarnämnden	21	21	23	2
Finansförvaltningen				399
<i>Summa</i>	<i>11 907</i>	<i>12 053</i>	<i>11 983</i>	<i>475</i>

Större positiva avvikelser från budget redovisas för kommunstyrelsen med 142 mnkr och utbildningsnämnden 65 mnkr. Större negativa avvikelser redovisas av gatu- och samhällsmiljönämnden med -47 mnkr, omsorgsnämnden -60 mnkr och socialnämnden -25 mnkr.

Enskilda större poster, som avviker från budget:

Nettoresultat exploatering	+135	KS
Nedskrivning markvärde Ulleråker	-191	KS
Försäljning bostadsrätter	+134	KS
Pensionskostnad, nytt system KPA	+60	Finansförvaltningen
Skatteintäkter/generella statsbidrag	+51	Finansförvaltningen

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Redogörelser för respektive nämnds ekonomiska utfall lämnas nedan.

12.2 Nämndvis uppföljning av ekonomi och uppdrag

Fullmäktige har i dokumentet Mål och budget 2019-2021 fastställt nio inriktningsmål och 116 uppdrag som syftar till att nå de nio målen. För bedömning av om målen nås har fastställts totalt 71 indikatorer, med olika indikatorer för olika mål.

En redovisning av utfallet för dessa indikatorer ges i årsredovisningen. Inriktningsmålen är långsiktiga och indikatorerna används för att mäta om KS och nämnderna rör sig i rätt riktning för att nå de långsiktiga målen, inte för att mäta måluppfyllelsen för ett enskilt år.

I den modell kommunen använder för bedömning av måluppfyllelse vägs även in hur KS och nämnderna arbetar med sina uppdrag.

Revisorerna kan i sin prövning av ansvarsfrihet använda samma modell. Revisorerna har dock enligt KL 12 kap 2§ även uppgiften att bedöma om *resultaten* i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat. Bedömningen ska gälla uppnådda resultat, inte de insatser som gjorts.

I den utvärdering revisorerna gör måste därför bedömningen av måluppfyllelse respektive uppdragsutförande enligt vår uppfattning hållas isär. Uppdrag kan bli utförda enligt plan utan att de leder till måluppfyllelse.

Med den utvärdering som görs i årsredovisningen av trender för verksamhetsmålen kan en objektiv utvärdering av resultaten för det enskilda året 2019 inte göras. En indikator kan trendmässigt röra sig mot målet trots att den rör sig i fel riktning under året 2019. Revisorernas uppgift är dock inte att *fastställa* utan *bedöma* om resultaten är förenliga med målen.

I efterföljande avsnitt redovisar vi en nämndvis uppföljning av ekonomi och uppdrag utifrån redovisningen i årsredovisningen.

Färgförklaring till uppföljningen av uppdrag:

Blå = uppdraget är genomfört

Grön = arbetet med uppdraget går enligt plan

Gul = arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan

Röd = Uppdraget genomförs ej

Vi använder samma färgskala som kommunen i årsredovisningen.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

12.2.1 Kommunstyrelsen

Utfall i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	2	2	66
Infrastruktur, skydd m m	-19	39	235
Fritid och kultur	1	3	16
Grundskola, förskoleklass och fritidshem	-2	-2	0
Vård och omsorg	-3	-3	0
Affärsverksamhet	150	10	0
Kommunledning och gemensamma verksamheter	13	14	170
Totalt	142	64	487

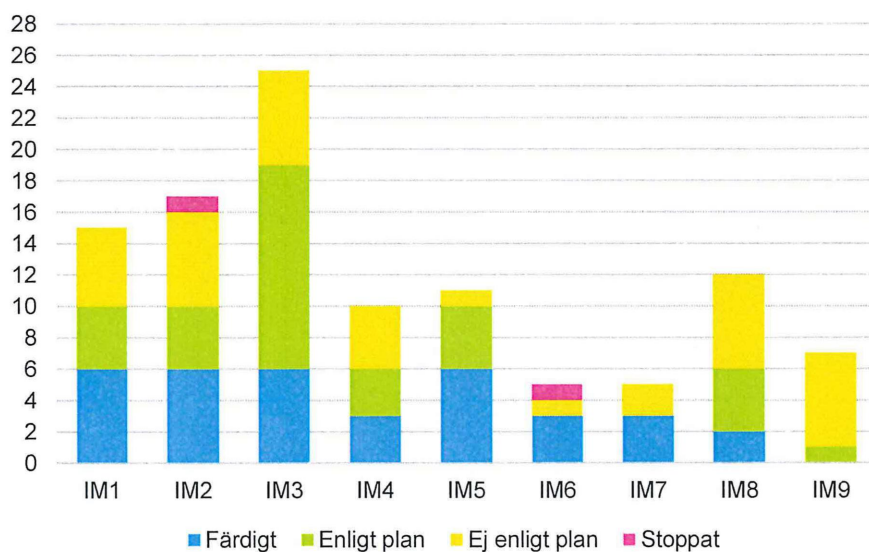
Kommentarer

Större avvikelser mot budget:

- *Kommunledning* redovisar ett överskott med 52 mnkr. En stor del förklaras av att obudgeterade externa medel erhållits avseende delar i handlingsplan Gottsunda.
- *Stadsbyggnad* redovisar ett överskott på 89 mnkr. I överskottet ingår flera jämförelsestörande poster som del av *mark- och exploateringsverksamheten*;
  - o Markförsäljningar med nettoresultat på 228 mnkr, vilket är 181 mnkr högre än budget
  - o Nedskrivning av markvärdet i Ulleråkerprojektet -191 mnkr
  - o Ombokningar som följd av kvalitetssäkring av exploateringsredovisningen, -23 mnkr
- *Stadsbyggnad* har även en stora avvikande post inom *fastighetsverksamheten*;
  - o Avyttringen av bostadsrätter till Brf Leopold gav ett överskott på 137 mnkr

Kommunstyrelsens verksamheter i övrigt redovisar ett mindre överskott genom att förfogandemedel inte nyttjats i budgeterad omfattning, högre volymer och intäkter inom måltidsservice under gemensam service och ett mindre överskott i driften av fastighetsverksamheten.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Kommunstyrelsen har blivit färdig med 35 av 107 uppdrag under 2019. Ytterligare 33 uppdrag pågår enligt plan medan 37 uppdrag är försenade jämfört med ursprunglig plan. Två uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden.

12.2.2 Gatu- och samhällsmiljönämnden

Utfall i jämförelse med budget och prognos

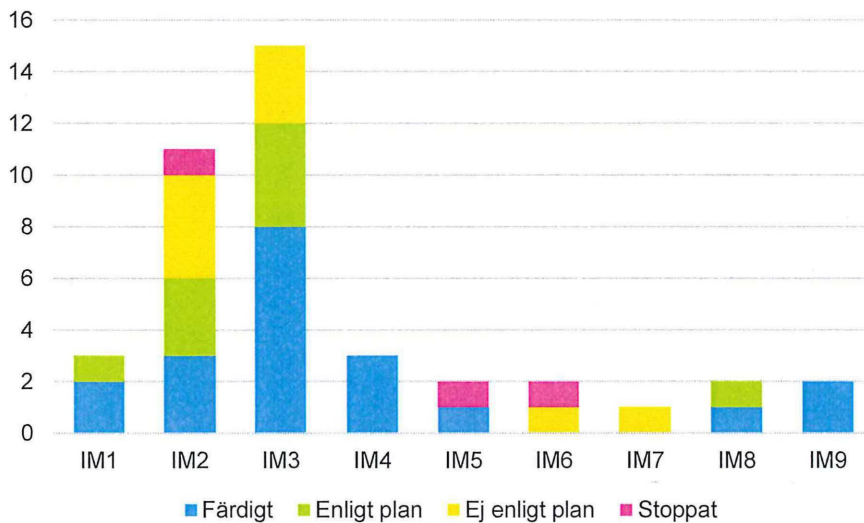
Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	1
Infrastruktur, skydd m m	-40	-26	336
Vinterväghållning	-3	-12	75
Färdtjänst/riksfärdtjänst	-2	0	59
Affärsverksamhet	-1	-1	0
Totalt	-47	-39	472

Kommentarer

Större avvikelser mot budget:

- Genomgång av exploateringsprojekt har gett intäkter på ca 10 mnkr och ökade avskrivningskostnader på ca 20 mnkr
- Genomgång av pågående investeringar har lett till att 19 mnkr bokförts som kostnad, till största delen Uppsalapaketet med 14 mnkr
- Projektkostnader avseende utredningskostnader för planer och program samt lantmäteriförrättningar har kostnadsförts med ca 5 mnkr. Denna typ av kostnader har tidigare räknats som investeringar.
- Kostnad gällande kreditivränta på ca 4 mnkr
- Kostnader för vinterväghållning blev 3 mnkr högre än budget

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har helt genomfört 20 av 41 uppdrag. Nio uppdrag pågår enligt plan medan nio är försenade. Tre uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden.

Av försenade uppdrag bedöms de flesta färdigställas under 2020.

12.2.3 Valnämnden

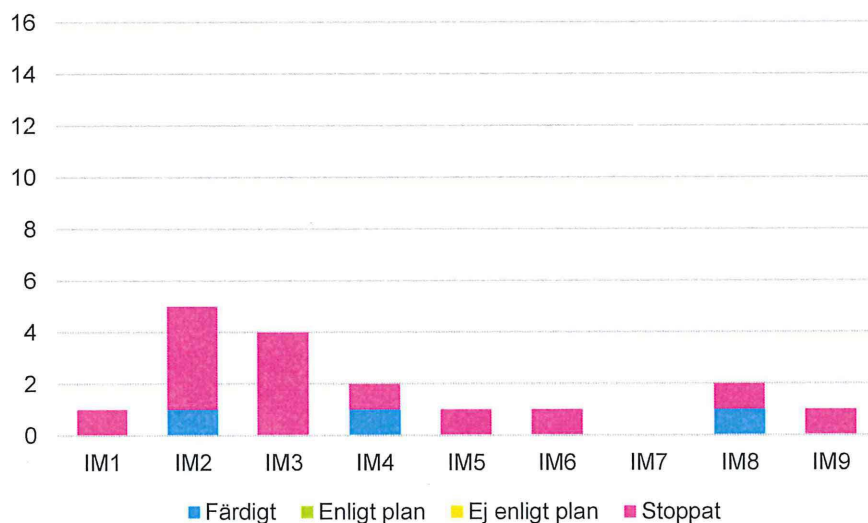
Utfall i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0,1	0,1	5,9
Totalt	0,1	0,1	5,9

Kommentarer

Det ekonomiska utfallet ligger nära budget och föranleder ingen ytterligare kommentar.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Valnämnden har blivit färdig med tre av 17 uppdrag under året. Övriga 14 uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområde.

12.2.4 Plan- och byggnadsnämnden

Utfall i jämförelse med budget och prognos

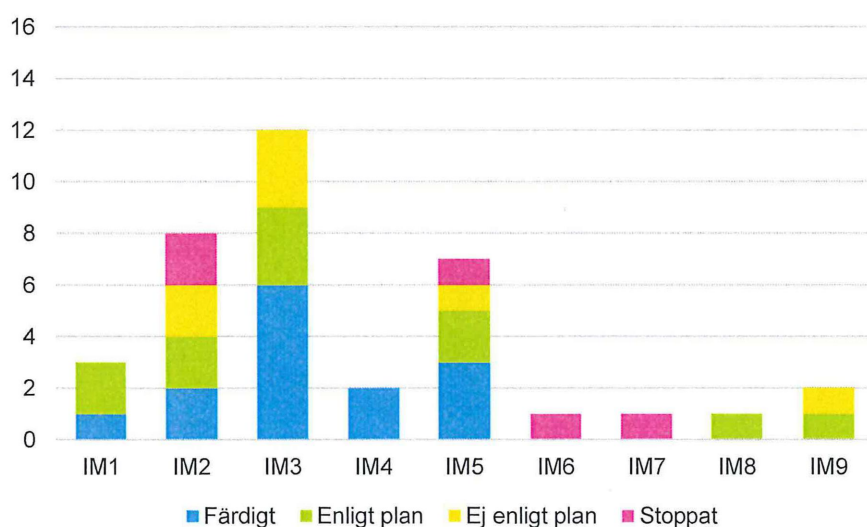
Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	2
Infrastruktur, skydd m m	-9	0	36
Ordinärt boende, äldre	-1	0	22
Ordinärt boende, funktionsnedsättning	3	0	14
Totalt	-7	0	74

Kommentarer

Underskottet har uppkommit genom ändrade redovisningsprinciper;

- En avsättning på 6 mnkr har gjorts för att reservera medel för fattade beslut som ännu ej betalats ut
- Intäkterna från bygglov och byggnadsinspektion har periodiserats för att nå bättre samstämmighet mellan finansiering och arbetsinsats.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 14 av 37 uppdrag under 2019. Elva uppdrag följer plan medan sju är försenade. Fem kommer inte att utföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. Av de uppdrag som är försenade bedöms de flesta bli färdiga 2020.

12.2.5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

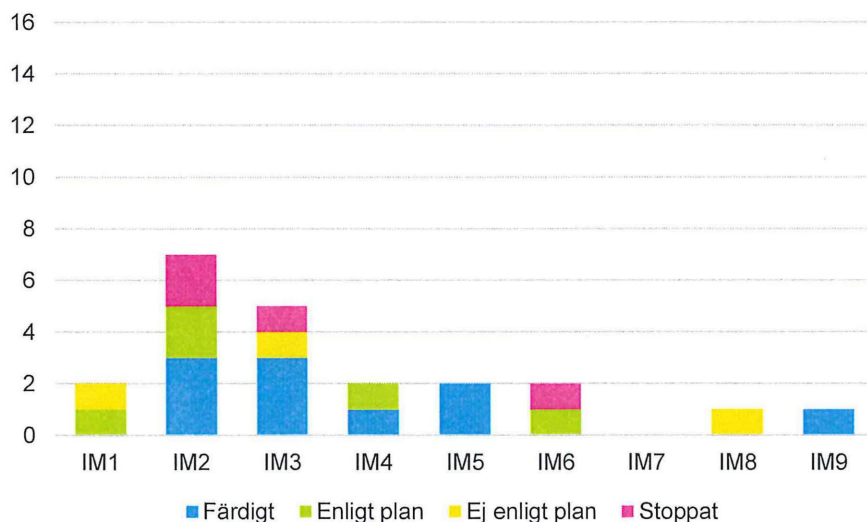
Utfall i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	-0,5	-0,3	1,2
Infrastruktur, skydd m m	0,7	1,0	22,7
Fritid, övrigt	0,1	0,1	0,1
Totalt	0,3	0,7	24,0

Kommentarer

Nämndens utfall ligger nära budget. Överskottet avser framför allt EU-bidrag.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 10 av 22 uppdrag under 2019. Fem uppdrag löper enligt plan medan tre är försenade. Fyra kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamheter. Nämnden redovisar inte när de försenade uppdragen bedöms färdigställas.

12.2.6 Räddningsnämnden

Utfall i jämförelse med budget och prognos

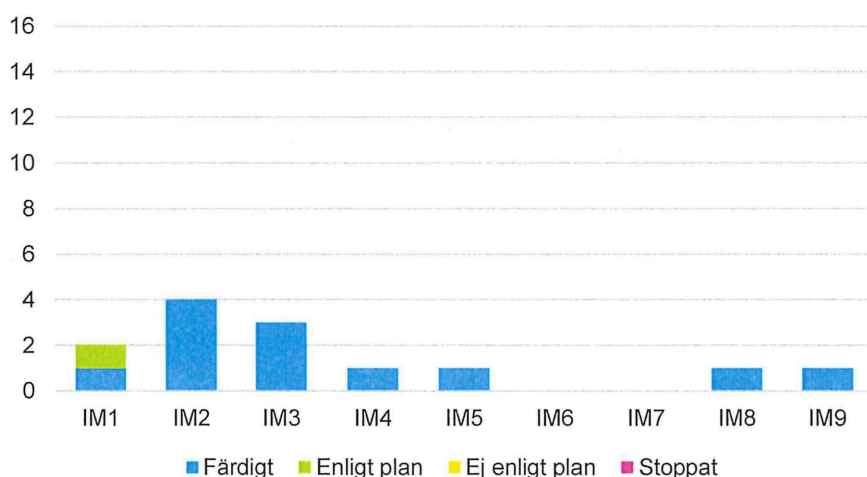
Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	1
Infrastruktur, skydd stadsbyggnad m m	1	0	160
Totalt	1	0	161

Kommentarer

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner och där Uppsala kommun är värdkommun.

Det positiva resultatet har uppkommit genom arbete för att få en ekonomi i balans. Bland annat minskade lönekostnaderna under andra halvåret med 3 mnkr jämfört med första halvåret genom bättre personalplanering och anställningsstopp.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med tio av 13 uppdrag under året. Övriga tre uppdrag genomförs som planerat.

12.2.7 Namngivningsnämnden

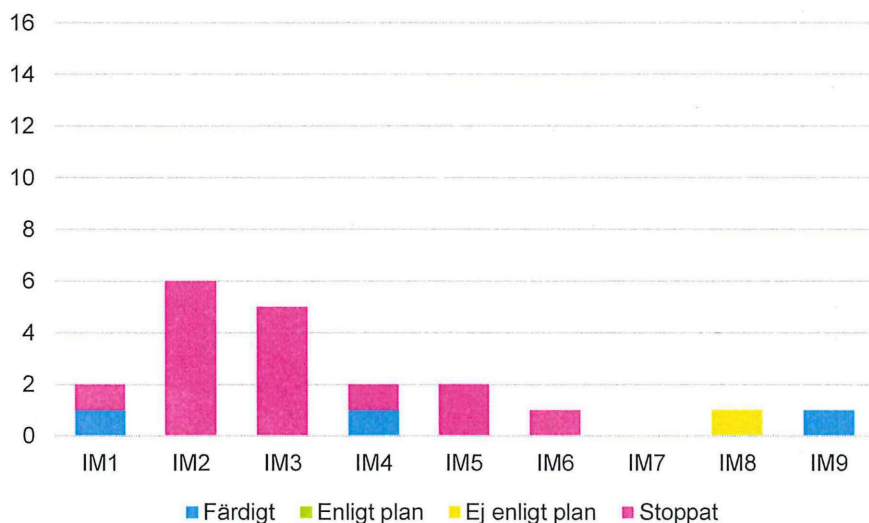
Utfall i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	-0,3	-0,4	0,4
Infrastruktur, skydd m m	0,4	0,4	1,2
Totalt	0,1	0,0	1,6

Kommentarer

Det ekonomiska utfallet ligger nära budget. Avvikelser består av lägre kostnader för annonsering och lägre sammanträdesarvoden än förväntat.

Uppdragsuppföljning

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med tre av 20 uppdrag under 2019. Ett uppdrag är försenat och 16 uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. Det försenade uppdraget beräknas bli färdigt under 2020.

12.2.8 Utbildningsnämnden

Utfall i jämförelse med budget och prognos

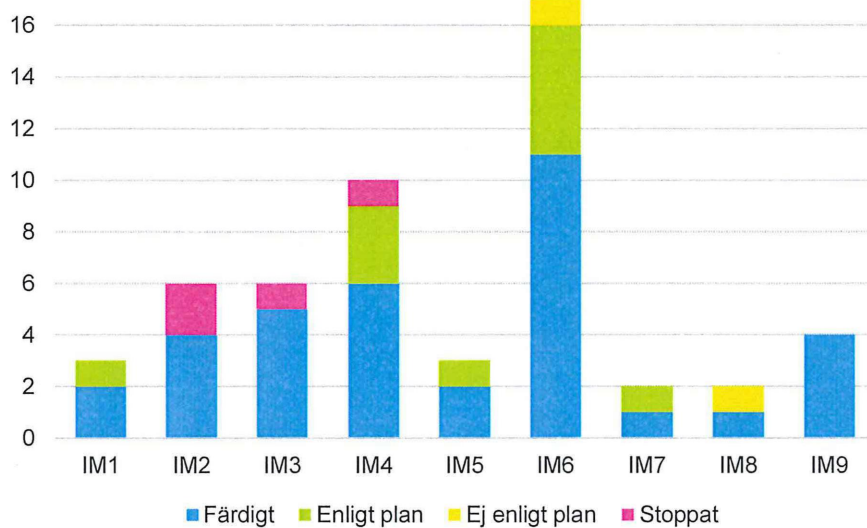
Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	3
Förskoleverksamhet	16	4	1 532
Grundskola, förskoleklass och skolbarnsomsorg	48	19	2 648
Grundsärskola	0	-2	105
Gymnasieskola	-1	-14	831
Gymnasiesärskola	1	-1	53
Övriga verksamheter	0	1	0
Totalt	65	6	5 172

Kommentarer

Det ekonomiska överskottet har uppkommit framför allt genom:

- Högre statsbidrag än budgeterat, framför allt bidrag för likvärdig skola i grundskola samt för mindre barngrupper i förskola
- Något högre interkommunala intäkter och föräldraavgifter än budgeterat.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 36 av 53 uppdrag under 2019. Elva uppdrag löper på enligt plan. Ett uppdrag är försenat och fyra uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden.

12.2.9 Arbetsmarknadsnämnden

Resultat i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	2
Infrastruktur, skydd m m	0	0	7
Kultur, övrigt	0	0	2
Grundläggande vuxenutbildning	1	1	24
Gymnasial vuxenutbildning och påbygg- nadsutbildning	0	-2	73
Svenska för invandrare	0	3	69
Ekonomiskt bistånd	-39	-29	395
Flyktingmottagande	31	17	8
Arbetsmarknadsåtgärder	9	9	142
Övriga verksamheter	0	0	0
Totalt	5	0	723

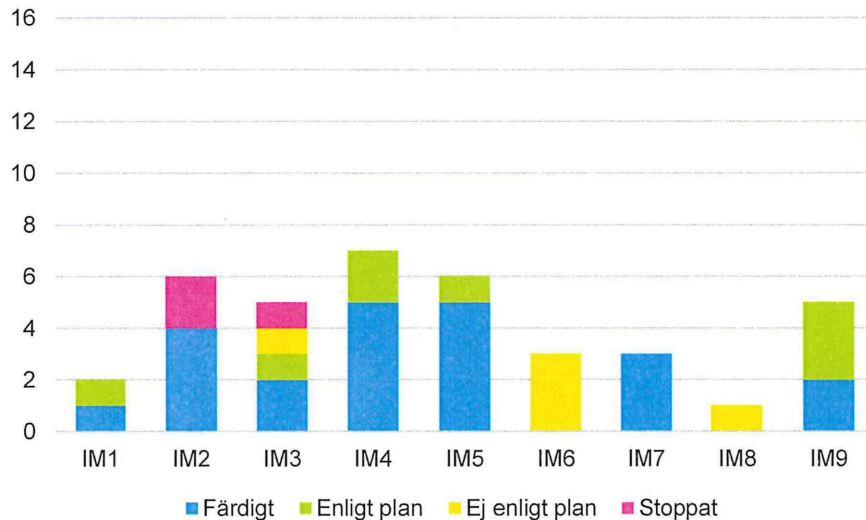
Kommentarer

Underskottet för ekonomiskt bistånd har uppkommit i ökade kostnader för försörjningsstöd. Orsaker är längre bidragstider, ökat antal större hushåll samt avslutade statliga etableringsstöd för nyanlända.

Flyktingmottagandets överskott på 31 mnkr förklaras av att schablonintäkterna är högre än budgeterat.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 22 av 38 uppdrag under 2019. Åtta uppdrag löper på enligt plan. Fem uppdrag är försenade och tre uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. De försenade uppdragen uppges vara knutna till att verksamhet flyttats till Utbildnings- och jobbcenter i Boländerna.

12.2.10 Kulturnämnden

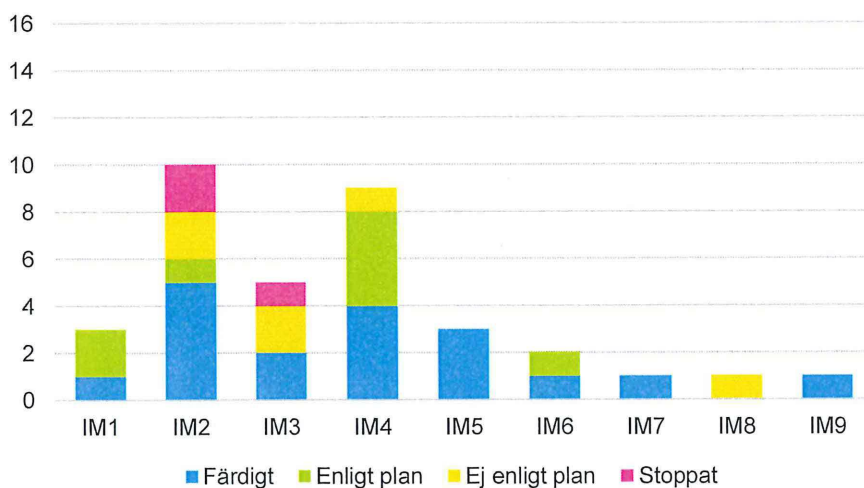
Resultat i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	2
Infrastruktur, skydd m m	4	1	2
Bibliotek	-4	-1	94
Musikskola/kulturskola	-1	0	44
Kultur, övrigt	-5	2	88
Fritidsgårdar	3	0	41
Fritid, övrigt	5	-1	45
Öppen fritidsverksamhet	1	0	31
Grundskola	0	0	0
Totalt	2	1	346

Kommentarer

Nämnden har inga större enskilda avvikelser från budget.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 18 av 35 uppdrag under 2019. Åtta uppdrag löper på enligt plan. Sex uppdrag är försenade och tre uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. De försenade uppdragen bedöms bli färdiga under 2020.

12.2.11 Idrotts- och fritidsnämnden

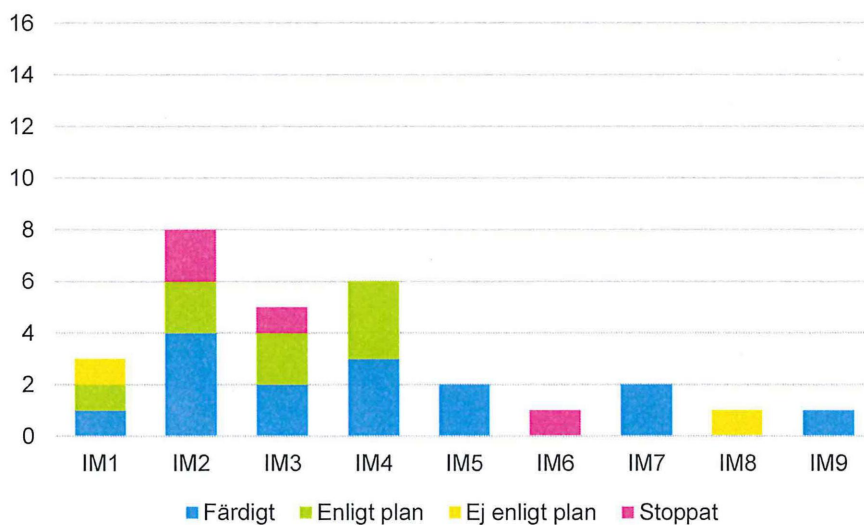
Resultat i jämförelse med budet och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	1
Fritid och kultur	6	2	288
Totalt	5	2	289

Kommentarer

Resultatet har uppkommit genom ökade intäkter för bokning och uthyrning av idrottsanläggningar samt lägre kostnader för avskrivningar och ränta.

Uppdragsuppföljning

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Kommentarer

Nämnden har färdigställt 15 av 29 uppdrag under året. Åtta uppdrag pågår enligt plan. Två uppdrag är försenade och fyra uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. De försenade uppdragen bedöms bli färdiga 2020.

12.2.12 Äldrenämnden

Resultat i jämförelse med budget och prognos

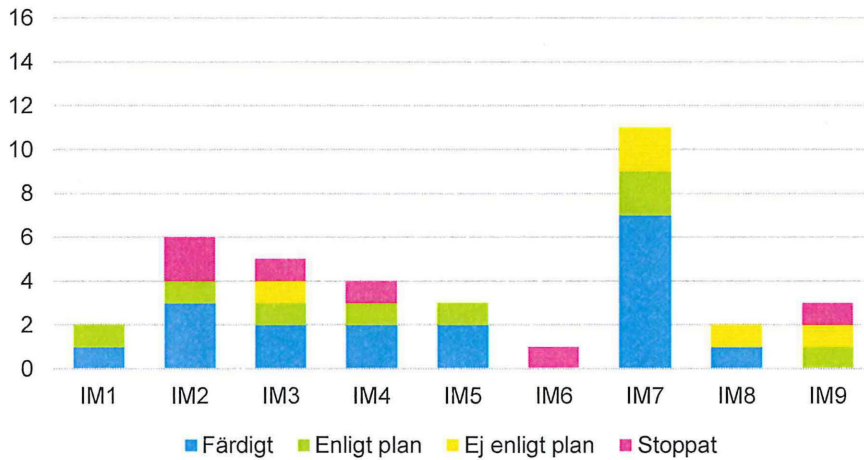
Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	0	0	1
Öppen verksamhet	3	2	66
Ordinärt boende	29	28	788
Särskilt boende	-39	-41	993
Totalt	-8	-11	1 848

Kommentarer

Nämnden lyfter fram följande förklaringar till större budgetavvikelser:

- Flytt av medel (kommunbidrag) gjordes inför 2019 från särskilt boende till ordinärt boende för att nå bättre följsamhet mot verksamheternas kostnader. År 2018 redovisade ordinärt boende ett underskott på -33 mnkr och särskilt boende ett överskott på +26 mnkr.
- Kostnader i samband med övertaganden av vårdboenden från extern regi.
- Lägre externa intäkter (taxor och avgifter) än budgeterat.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har färdigställt 18 av 37 uppdrag under 2019. Fem uppdrag är försenade och sex uppdrag kommer inte att genomföras då de inte berör nämndens verksamhetsområden. Flertalet försenade uppdrag bedöms nås under 2020.

12.2.13 Omsorgsnämnden

Resultat i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	-1	-1	2
Ordinärt boende, äldre	9	9	18
Särskilt boende, äldre	0	-1	71
Öppen verksamhet, funktionsnedsättning	-6	-5	32
Ordinärt boende, funktionsnedsättning	7	9	183
Särskilt boende, funktionsnedsättning	-36	-39	151
LSS och assistansersättning	-32	-43	1 162
Totalt	-60	-70	1 618

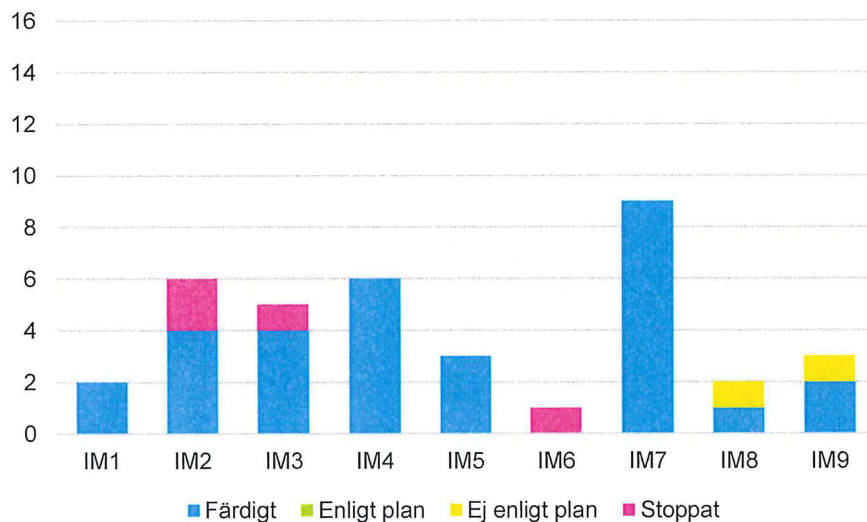
Kommentarer

Förklaringar till budgetavvikelser:

- Volymökning personlig assistans -13 mnkr
- Omställningskostnader personlig assistans -14 mnkr
- Övertagande av särskilt boende pga allvarliga kvalitetsbrister hos privat utförare -10 mnkr
- Ej uppnådda effektiviseringar m m -23 mnkr

Nämnden arbetar med ett antal fokusområden för ekonomi i balans inklusive kostnads-kontroll.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har blivit färdig med 31 av 37 uppdrag. Två uppdrag är försenade och fyra kommer inte att utföras då de inte tillhör nämndens verksamhetsområden. De försenade uppdragen bedöms bli färdiga 2020.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

12.2.14 Socialnämnden

Resultat i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	-1	-1	5
Missbrukarvård och övrig vård för vuxna	-22	-17	185
Barn- och ungdomsvård	-21	-14	514
Familjerätt och familjerådgivning	-1	-1	18
Flyktningmottagande	19	7	17
Totalt	-25	-26	738

Kommentarer

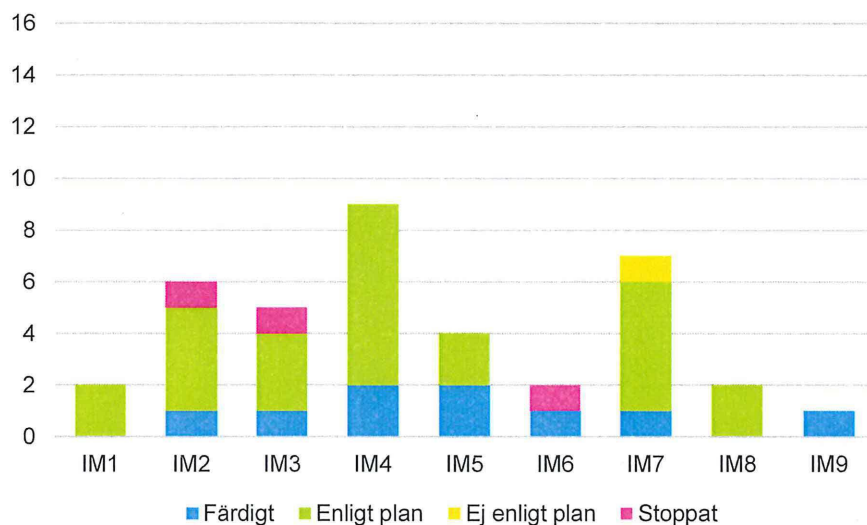
Missbrukarvård och övrig vård för vuxna: Antalet vårddygn i insatserna hem för vård eller boende och stödboende har ökat, både genom ökade behov och genom en högre grad av komplicerade ärenden.

Barn- och ungdomsvård: Verksamheten har ett högt inflöde av ärenden och höga volymer av insatser. Ensamkommande barn och ungdomar som är svenska medborgare har flyttats till verksamheten och ger ett underskott på 5 mnkr. Ett beviljat bidrag från Migrationsverket som inte betalas ut då verkets budget överstigits påverkar resultatet negativt med 7 mnkr.

Flyktningmottagande: Som förklaringar till överskottet uppges omställningsarbete, intäkter från föregående år och flytten av ensamkommande barn och ungdomar som är svenska medborgare till *Barn- och ungdomsvård*.

En åtgärdslista har tagits fram för insatser under 2020 som ska förbättra resultatet under 2020, bland annat effektivare myndighetsutövning.

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden har genomfört och slutfört nio av 38 uppdrag, medan 25 pågår enligt plan. Ett uppdrag är försenat medan tre inte kommer att genomföras då de inte hör till nämndens verksamhetsområden.

Nämnden anser sig bättre kunna bidra till mål 1 jämställd och hållbar ekonomi och mål 7 äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet.

12.2.15 Överförmyndarnämnden

Resultat i jämförelse med budget och prognos

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Prognos 2019	Budget 2019
Politisk verksamhet	-5	-4	14
Flyktingmottagande	8	6	9
Totalt	3	2	23

Kommentarer

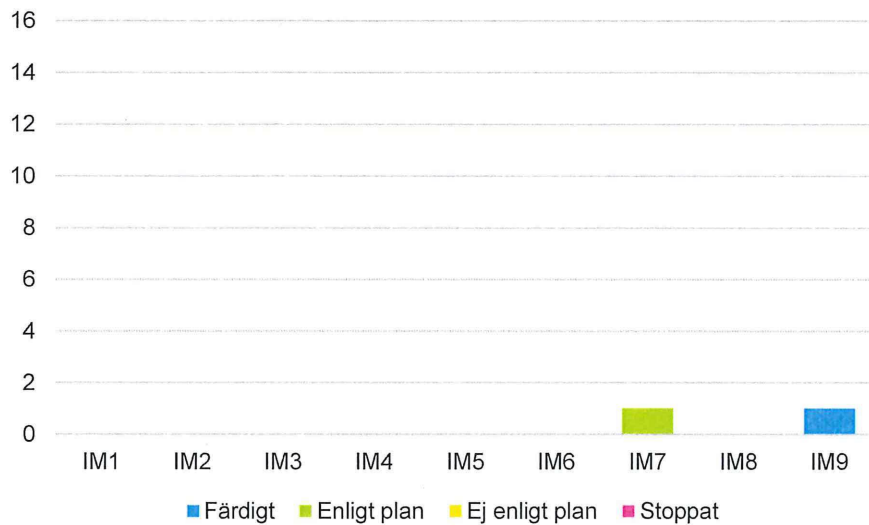
Överskottet har uppkommit genom färre ärenden för ensamkommande barn och lägre kanslikostnader samt ett bidrag från Migrationsverket på 0,7 mnkr som avser 2018.

Uppsala kommun
2019
KPMG AB
2020-04-17

Uppdragsuppföljning

Kommentarer

Nämnden arbetar med de mål och uppdrag som gemensamt beslutats av ägarkommunerna. Av två uppdrag har ett färdigställts och ett följer plan.

KPMG, dag som ovan

Bo Ädel

Bo Ädel
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor